

SLOVENE

Političen list za slovenski narod.

Naročnino in inserate sprejema upravnništvo v Katol. Tiskarni Kopitarjeve ulice št. 2.

Rekopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vprejemajo.

Uredništvo je v Seme-niskih ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dar, izvzemši nedelje in praznike ob pol 6. uri popoldne.

Štev. 124.

V Ljubljani, v sredo, 3. junija 1903.

Letnik XXXI.

Italija in Avstrija.

Zadnje demonstracije proti Avstriji so postale italijanski vladi sila neprijetne. Napadi na avstrijske konzulate v Benetkah, v Milanu, Genovi, in dijaška demonstracija pred palačo »Venezia« v Rimu, kjer je avstrijsko poslaništvo pri Vatikanu — vse to je dalo vladi povod, da mora nekaj storiti. Ako še obstoji trozveza in ako so še prijateljski odnosi med Italijo in Avstrijo, potem se vendar ne sme pustiti, da se na tako provokatoričen način žali zvezna država.

Italijanski listi so ta položaj takoj izrabili. Katoliški listi so mirno poročali o izgreduh in večinoma pristavljali, da oni tega ne odobravajo. Socialistični in republikanski listi so kovali iz demonstracij kapital za svoje interese in hujskali proti monarhiji v obče. Radikalni liberalci so zahtevali, da se takoj pretrga trozveza in da se Italija javno zveže s Francijo in če mogoče z Angleško. O Avstriji so pa nehote zapisali edino pravično in pametno misel: da je prihodnost Avstrije itak v politični zvezi z Rusijo.

Zdaj so pa krenili drugo pot, katero posebno priporoča — rimski dopisnik »Neue Freie Presse«, kateri o najhujših izgreduh ni poročal, ampak vedno brani sedanjo italijansko vlado. »Tribuna« in »Perseveranza« s svojimi pristaši sta naenkrat začeli pisati, da italijanske demonstracije niso bile naslovljene na pravo adresno. Z dunajskimi judi skupaj so se vrgle na avstrijski »klerikalizem«, češ, ta je edini sovražnik Italije, avstrijski liberalci so pa prijatelji Italijanov. Naradili so zmešnjavo. Socialisti na shodu v Bergamu so naravnost vpili, da Italijane v Avstriji zatirajo samo »klerikalci« in da so bili tudi dijak, ki so natepli v Inomostu Italijane — »klerikalci«! Take stvari se hitro verjamejo.

Pritožbe avstrijskih konzulov in poslaničnikov so toliko izdale, da so začeli poslanci z vladnim zastopnikom v parlamentu retirati. V Rimu so bile ta teden na vseučil-

lišču protiaustrijske demonstracije, in dijaštvo je pripravljalo veliko manifestacijo za binkoštno nedeljo. Ker je gotovo, da bi bili pri tem zopet napadli avstrijsko poslaništvo, je vlada demonstracijo prepovedala. To je zdaj prva prepovedana demonstracija.

Republikanci zdaj napadajo vlado zaradi tega. Pišejo celo, da je avstrijski poslanik, ne obravnavši se prej do zunanjega ministerstva, šel naravnost v notranje ministerstvo in tam zahteval prepoved daljnih demonstracij. Če je res storil tako, je izpolnil le svojo dolžnost, kajti taka akcija ne sme hoditi dalje birokratske poti, ampak se mora hitro izvršiti.

Vendar je pa gotovo, da so razmere med Avstrijo in Italijo jako poostrene. Tudi Nemčija je postala italijanskim framasonom jako neljuba, odkar vidijo, da tam katoličani pridobivajo vedno več tal in da se mora celo protestantovski vladar že vklanati njim željam. Zato pa svoje željne poglede obračajo v Francijo, češ, od tam je še mogoča pomoč za italijansko framasonstvo.

V takih razmerah je pač dobro, ako se tudi Avstrija začne ozirati po kaki boljši politični zvezi, nego je sedanja trozveza.

Italija namreč hoče nastopiti aktivno tudi na Balkanu. Sicer imeni Adua in Menelik še nista pozabljeni v Italiji, in je nedavno še neki vseučiliški profesor pri dijaških demonstracijah se skliceval na nje, češ, da Italija vlad zadnjega udarca še zdaj ne more misliti na kako vojsko z Avstrijo za Trst in Trident — vendar hoče Italija pri balkanskem konkurzu imeti svoj dobiček. Albani jo smatrajo Italijani kot svojo dedščino, in tukaj se hočejo kosati z Avstrijo.

Pri tem se mora pač vrvati vsakemu misel, da je edina prava pot za Avstrijo zdaj — pot na vzhod, zveza z Rusijo! Ze Napoleon I. je spoznal težišče Avstrije, ko je rekel Metternichu, da se njemu zdi za Avstrijo najvažnejša dežela — Hrvaška. Težišče se je od onega časa

prestavilo še bolj na vzhod in na jug. Naloga pametne politike pa je, da izkoristi dan i položaj.

Ogrska vlada proti oderuhom.

Ogrski pravosodni minister je predložil v poslanski zbornici načrt zakona, s katerim se silno poostrejuje določbe sedaj obstoječega zakona iz leta 1882 proti oderuštvo. Po novem načrtu se smatra oderuštvo za zločin ter se kaznuje z ječo do dveh let in denarno kaznijo od 500 do 200 K. Obenem izgubi obsojenec za določeno časovno dobo vse politične pravice. Za inozemske oderuhe je pa poskrbljeno še za drugo občutno strogo. Obsojenega tujca-oderuha izženo iz dežele ter mu obenem odvzemo vse pravice do izvrševanja obrta. Prememba obrtnega zakona je bila potrebna posebno radi galizijskih židov, ki so neusmiljeno odirali ogrske kmete in manjše obrtnike, pa tudi državni upravi povzročali pri raznih dobavah ogromno škodo.

Iredentistične demonstracije v Italiji.

Minuli ponedeljek so se vršile velike iredentistične demonstracije v Rimu in Messini. Demonstracijam so bili na čelu visokofolci. V Rimu so se zapričele demonstracije na trgu Colonna, kjer je svirala vojaška godba. Demonstranti so zahtevali, naj se svira italijanska kraljevska koračnica, kar je godba tudi storila, ni pa hotela svirati Garibaldijske himne, vlad cesar je prišlo do burnih demonstracij. Demonstranti so že prej o sviranju kraljevske koračnice vsklikali »Živela Italija!« »Doli z Avstrijo!« Ti klici pa so postali še burnejši, ko godba ni hotela svirati Garibaldijske himne. Navstalo je grozno žvižganje, tuljenje, da je moralo vojaštvo poseči vmes in razgnati demonstrante. Vse to se je zgodilo pred poslopjem avstr. poslaništva.

Mnogo hujše demonstracije pa so se vršile v Messini, kjer je bilo tudi več oseb smrtno ranjenih. Tudi tu so vsklikali »Doli z Avstrijo!« ter »Živio Trst in Trident!«

O zadnjih nemirih v Rimu poročajo še sledeče: Najnovejši nemiri baje niso več toliko naperjeni proti Avstriji kot proti italijanski vladi sami. Vlada namreč izjavlja, vsaj v svojih strogo uradnih glasilih, da hoče radikalno zatreti sedanje nemire, in je mej drugim minister Giolitti v nedeljo dal

zavtoriti teatro nazionale, ker se je v njem predstavljala protiaustrijska igra »L'Aiglon«, in za kazen premestil v Genuo oba voditelja državne policije, ki sta mirno dopustila silne demonstracije v tem gledališču. Posebno jezo si je vlada s tem svojim korakom nakopala pri dijaštvu, ki je vdrla v vseučilišče, prisililo profesorje, da so ustavili predavanja, in priredilo shod, na katerem so neusmiljeno udrihali po vladi. Vsed tega je dal rektor, kot smo že omenili, zavtoriti vseučilišče in zapretil dijaštvu, da izgubi celo leto, če se nemiri ponove. — Enake demonstracije so se pojavljale skoro v vseh večjih italijanskih listih, posebno v veliki meri pa v Messini. — Z ozirom na te dogodke pričbuje vladna »Tribuna« zelo resen članek, v katerem poziva k miru in se opravičuje napram Avstriji. Dijaške demonstracije, pravi ta list, nimajo nikake skupnosti z zunanjo politiko, marveč jih je povzročilo le sočutje s sorojaki, ki morajo edino radi svoje narodnosti trpeti (!) Avstrija, pravi, je bila pa prisiljena iz notranje-politiških razlogov, da je zanemarjala (?) italijansko dijaštvo. Dijaštvo se opominja, naj nikar ne nadaljuje demonstracij in sili vlado za izjavo napram Avstriji, profesorji pa pozivljajo, naj pomirljivo vplivajo na dijače. — No od tega vplivanja pač ni pričakovati kdove kakega uspeha, temmanj, ker se premnogi italijanski profesorji sami aktivno udeležujejo te protiaustrijske gonje in jih najdešče še sami vodijo.

Volitve v srbsko skupščino

so izpadle seveda tako, kakor si je želela vlada. Ali se bolje, kakor se je sama nadejala. Vsi izvoljeni pripadajo namreč vladni stranki. Izvoljenih je namreč vseh 130 uradnih kandidatov, od katerih je 71 liberalcev in 30 radikalcev, ostalih 29 pa pripada deloma nekdanji liberalni stranki, deloma so pa nevtalci. Opozicija ni mogla prodreti niti z enim svojih 24 kandidatov. Ta, v drugih državah doslej nepoznani izid parlamentarnih volitev se je mogel doseči pač le na ta način, da je z nečutenim terorizmom deloval vladni aparat.

Od 216.870 vpisanih volivcev jih je volilo 183.905; od teh jih je glasovalo za vladne kandidate 182.583, za opozicijo pa 1322. Pri volitvah v letu 1901 so od 207.773 volivcev dobili vladni kandidati le 134.400 glasov. Opozicijski kandidati so dobili največ po 332 glasov.

LISTEK.

Zajezerca pod sv. Višarjami.

Na vsakega obiskovalca sv. Višarij, ki ima vsaj nekoliko čuta za lepoto stvarstva božjega, napravi posebno divni pogled v romantično kotlino »Zajezerca« in njen veličastni gorski okvir neizbrisno utis. Velikanski skalnati skladi neokipečih gorj so obkrožajo proti jugovzhodu, proti severu in zahodu jo obdajajo nekoliko pohlevnejši vrhovi, ločeni od prvih po prijaznih prelazih. Tam ob jugu zajezerske kotline se iz svojega širjega in zelenega podnožja mogočno vzdiguje Montaž (2752 metrov) s svojimi več nego tisoč metrov visokimi navpičnimi stenami, podoben velikanskemu gotičnemu domu.

Med stebri, ki to veličastno stavbo božjo podpirajo, se blišči snežna polja, v katerih se proti jeseni prikaže zelen razpokan led. Vzhodno od širokoplečega gorostasnega Montaža štrlijo proti nebu strme Hude Palice, pred njimi se vzdiguje Veliki Nabojz (2315 metrov) s svojo razrito ogromno severno steno, ki je podobna velikanskemu pravilnemu trikotu. Za njim nekoliko v stran proti vzhodu stoji ponosno liki gotičnemu stolpu »Viš« (2669 metrov); pridejano mu

je nebroj manjših stolpičev v obliki poostrenih skal.

Na Viš se daje v vzhodni smeri naslanjajo nižje skalne stene, katere vežejo Viš z Divjo kozo (2522 metrov); navpično se vzdigujejo iz snežnega podnožja Krnice, zarezane so po ozkih in globokih razpokah in strugah od spodaj do zgoraj ter tvorijo fantastične skalnate vrhove.

Od večnega mojstra izklesana se nahaja skalnata podoba, po katerem vzorcu je — bi rekel — slavnemu umetniku kipar Mihael Angelo posnel svojega Mojzesa. To so južno-vzhodni obronki slovečih »Zajezerca«, katera obdružuje s sv. Višarij turist in romar. Pod temi gorskimi velikani pa gledaš odtod čez obraščeno podnožje »Lovca« (čez »Pleče«) v zajezerski dolini temni gozd, skozi kateri se vije kači podobno široki in snežno beli prod »Bele«, katera hiti proti zahodu v laško ravnino.

Sanjavo se ti smeji ta planinski raj sem na sv. Višarje; vedno ga obdružuje v njegovi naravni krasoti, če tudi si imel morda priložnost več let ga opazovati, če si tudi gledal druge lepe planinske kraje raznih dežel.

Mir diha njegova samota, kakor ga ne najdeš v hrupnih mestih, v širnih ravninah, v obljudenih dolinah. Zdravje ti obeta njegov vzduh, ki se hladi ob sneženih poljih in vedno senčnatih stenah gorskih orjakov,

ki se napaja z vonjem cvetlic v senožetih ter z vonjavo obširnih gozdov.

Tako se ti kažejo Zajezerca, če jih ogleduješ in razmotrivaš s sv. Višarij. A tukaj ti Zajezerca še ne razodevajo vse svoje krasote. Moraš se nekoliko potruditi in napotiti po poti slov. plan. društva čez »Pleče« kar v Zajezerca samo. Dobre pol ure si hodil in se nagnil na južno pobočje gorovja »Lovec«, tedaj se ti odpre mičen pogled v celo obširno kotlino »Zajezerca«. Pod nogami tu zazreš sočnato zeleno senožet za senožetjo, obsejane z mnogoštevilnimi koščicami za seno; tu vidiš v snežnato podnožje Nabojza in Viša, tu gledaš dolgi beli prod »Bele«, ki se v kontrastu s temnimi gozdovi in zelenimi senožetmi blišči kakor sneg. Kratko uro hoda po ovinkih nove poti navzdol in že stojiš na senožetih Zajezerca, odkoder se ti odpre največičastnejši pogled v neokipeče strahovite stene zajezerskih orjakov; svojo žejo pa lahko utolažiš pri bistrem studencu.

Če pa, dragi rojak, želiš prav zločno in takorekoč brez truda dospeti kdaj v planinsko samoto romantičnih Zajezerca, tedaj se pač pelješ od Žabnice dalje do sosednje postajice »Ovčja vas«. Naj te ne moti spačeni napis postajice, ki se ne vem v kakšni uradni slovenščini glasi: »Vučja ves«.

Že se prikazujejo nekatere divje stene zajezerskih velikanov in gledajo ponosno iz ozke doline, ki vodi v njih kraljestvo. Tedaj

le naprej in njim nasproti! Dve poti ste na razpolago. Ali kreneš po vozni poti skozi Ovčjo vas in dalje, dokler te belo-rudeče zaznamovana stezica ne odvede od vozne poti na levo čez prod Bele na prve senožeti; ali pa zaviješ kar kmalu za postajico, preden prideš k mostu čez Belo in v Ovčjo vas, naravnost v gozd, po katerem vodi pred kratkim belo-rudeče zaznamovana prijetna pot mimo veličastnega slapa Krničnega potoka do zajezerskih senožeti. Pri bistrem, kakor pravijo, najboljšem studencu v Zajezerih se ustavi malo, pokusi dragoceni božji dar ter stopi par korakov više na planoto zraven koč za seno, počivaj in obdružuj obširni, najlepši razgled v Zajezerih. Pred seboj proti jugovzhodu imaš zgoraj opisane gorske velikane, od katerih se sneg nikoli ne loči; tu gledaš celo kotlino, pokrito z gozdom, senožetmi in prodom; nazaj gledaš dolino, po kateri si prišel, ter Ukovško obširno planino kakor tudi znameniti razgledni vrh »Ojster-nik« (2035 m.) Nehote si boš mislil in tudi rekel: Da, tu je lepo biti, tu bi rad bival! Dragi prijatelj naše rodne zemlje, naših lepih planin, nikdo ti ne bo to zabranil, raduj se — tu stojiš na slovenski zemlji, na posestvu slov. plan. društva. Kmalu bo na tem lepem kraju stala gostoljubna slovenska planinska hiša, kjer boš lahko počival, krepčal si zdravje, ogledoval si krasoto slovenskih Zajezerca. (Konec prih.)

Koliko so že Turki reformirali v Makedoniji?

Avstro-ogrski ter ruski poslanik sta te dni prešla od turške vlade obvestilo o dosedanjih vseh reformatoričkih delovanj v vilajetih Skoplje, Monastir, Solun ter Drinopolje. Iz tega turškega poročila je razvidno, da je bilo doslej nameščenih 722 nemohamedanskih orožnikov in 121 policajev, odstavili so ali pa uvedli preiskavo proti 15 uradnim vodjem deloma radi nesposobnosti za delo ali pa radi zločinov. Do konca aprila so nastavili 2944 poljskih čuvajev, mej temi 1077 krščanskih. V vilajetu Skoplje so ustanovili 10, v monastirskem pa 8 novih občinskih okrajev; v poslednjem okraju se poleg tega namerava ustanoviti še dvoje takih okrajev. Aretacij radi splošnih hudodelstev se je izvršilo 270 V okrajih Skoplje, Solun in Drinopolje deluje že komisija, ki ima nalog pripraviti vse potrebno za vrnitev v Bolgarijo prognanih ljudi. Sklepno pravi uradno poročilo, da so že pričele poslovati podružnice otomanske banke v navedenih treh vilajetih. — To je delo, s katerim se doslej more bahati turška uprava, ki pa prebivalstvu nič ali vsaj prav malo koristi, ker grozovitosti, ki so se dogajale pričetkom toliko proslavljanega reformacijskega dela, še niso prenehale, marveč zavzemajo le še večje meje. Neznatno število neturških orožnikov, policajev in poljskih čuvajev pa ne pride kdove koliko v poštev, ker ne smejo izvrševati tega, kar jim velewa krščanska človekoljubnost.

Napad v Maroku.

Mej brzojavnimi poročili objavljamo dogodek, ki se je pripetil na meji mej Algirom in Maroko in ki utegne imeti daljše posledice. Generalni guverner Jonnart se je nahajal namreč na inspekcijskem potovanju, spremljan od precej številnega vojaškega spremstva. Ko je došel blizu ozidja mesta Figuig, so nanj in na njegove jeli streljati na obzidju se nahajajoči Marokanci. Seveda je guvernerjeva straža takoj odgovorila na napad in ga tako uspešno odbila, da so se napadalci umaknili z velikimi izgubami, mej tem ko je bilo v vrstah Jonnartovega spremstva le kakih 30 neznatno ranjenih. Marokanci imajo po najnovejših poročilih 56 ubitih ter nad 20 ranjenih. Francosko časopisje se obširno peča s tem dogodkom ter pozivlja vlado, naj zahteva zadoščenja s tem, da Maroko odstopi Franciji del posestva ob meji ali pa se vsaj občutno kaznujejo napadalci.

Iz brzojavk.

Hrvatski deželni zbor se snide 10. najpozneje 12. junija. Pedal se bo z budgetnim provizorijem ter z vladno zahtevo, da se tiskovne pravde odvzamejo porotnim sodiščem. Po zaključku deželnozborškega zasedanja baje takoj odstopi ban Khuen Hedervary in ga do imenovanja naslednika nadomestuje Spevec. — Kulturni boj v francoskih naselbinah. Namestnik v Indo-Kini je dobil povelje, da mora poddržaviti vse javne zavode in naprave ter odstraniti vse verske znake iz zavodov, ki so odvisni od vlade. — Italijanski poslanik grof Nigra ostane na izrecno željo ministra Morina še nekaj mesecev na svojem dunajskem mestu. — Potovanje italijanskega kralja v Pariz je določeno na prvo polovico julija. Ob svojem obisku v Rimu bo baje Leubet stanoval v Kvirinalu. V sprejem pri papežu še nikakor ni zagotovljen. — Volitev predsednika v republiki Peru. Binkoštno soboto se je završila volitev predsednika, ki je bila povsem mirna. Predsednikom je bil izvoljen brez kaknega resnega kandidata Landams, podpredsednika sta Alares in Calderon. — Velikanski štrajk. Iz Philadelphije poročajo: 90.000 tekstilnih delavcev je stopilo v štrajk, dočim 15.000 delavcev nadaljuje delo, ker je bilo ustrezno njihovim zahtevam. — Amerika in Venezuela. Vlada v Washingtonu je naročila poslaniku v Caracasu, naj odločno protestira proti nameravani zatvoritvi nekaterih carinskih hiš.

Jesenške novice.

**** V svitu reda in pravice.** Kakor so napadali v temnem srednjem veku vitezi »neviteško« ljudi, tako se godi v prosvetljenem 20. veku na naši Hrušici, ko neviteški Macedonci in Lahi ob belem dnevu napadajo mirne ženske. Zato si nobena žena več sama ne upa na cesto. Opozarjamo žandarmerijo, naj proti napadavcem najstrožje postopa. Ko je pa tacega »viteza« neka žena naznanila, se je prav po »Narodovem« receptu zagovarjal, da je to »najnedolžnejše veselje«. Taki nauki »Narodovi« gredo že v cvetje in klasje.

**** Več luči.** Jesenice so pončiči dobro razsvetljene in privoščimo to dobro Jeseničanom. A ravno tako smo tudi Savčani davkoplačevalci, a nam privošči občina tako malo luči. Ali ni tako ravnanje kakor mačehe do svoje pastorki?

**** Na Hrušici** so se zadnje dni pohvalili, da je nekoliko mirneje in bolj v redu, odkar je prišel novi stražmešter. Zato čast, komur čast. Ako bi bilo šlo tako naprej, kakor je šlo doslej, bi ljudje več ne bili varni življenja.

**** Prihod zdravnika.** Minuli teden se je preselil s svojo družino na Jesenice naš novi zdravnik gospod K o g o j. Vrlemu gospodu kličemo prirčni: dobro došel!

**** Zopet v Ameriko!** Prihodnji teden jih bo šlo zopet nekaj v Ameriko. Zlasti obžalujemo odhod in ločitev gospoda Primoža K o g o j. Bil je vrla duša, vnet član in odbornik katoliškega delavskega društva. V društveni prospeh je tudi kot igralec marljivo deloval. Pri vsaki igri je nastopil kot izveden igralec. Zato mu kličemo na pot: Bog ga spremlja!

**** Častnim članom** je imenovalo tukajšnje katoliško delavsko društvo svojega ustanovitelja pref. gospoda župnika A. Sinkovca. Za društvo si je pridobil neminljivih zaslug.

Možje, zganite se! Tukajšnje železniško podjetje ponuja za odkup sveta za kvadratni seženj le po 85 kr., med tem ko morajo domači plačevati kvadratni seženj po 150 kron ali še dražje. Lepi in rodovitni svet naj ne gre pod nič podjetnikom v roke. Zato. možje, združite in zganite se!

**** Ljubek obisk** je nam naklonil ljubljanski pastor, ko je počastil s svojim prihodom naš kraj in obhajal »slovesno službo božjo.« Za to službo božjo so se izdala posebna vabila. In pod temi vabili je bil podpisan . . . pardon! Zamolčimo za enkrat to ime. A pride dan, ko ga bomo svetu odkrili in takrat se bo svet začudil, pod kako patronanco se tukaj širi luteranizem. Opomneno naj še bo, da se je ta služba božja vršila ob 8. uri zvečer v soc. demokratični »oštarici« pri Robiču na Savi.

**** Smolo je imel** pri svojem ponočnem pohodu neki 26letni fant Lojze iz Koroške Bele. Prišel je ponoči na torek min. tedna obiskat trgovino g. Krašovca z namenom, tudi kaj odnesti. Z o je svoj namen dovršil in se plazil iz prodajalne, kar počel strel in Lojzek jo je tako dobil v peto, da je ni mogel več popihati. Pa ni ravno nevarno ranjen. Gosp. Krašovec mu je samo malo tatiske krvi »puščala«.

**** Cirkus Zavatto.** Zapustil nas je cirkus Zavatto, ki ni imel tukaj posebno sreče. Neko soboto zvečer je prišlo samo 28 ljudi. Podjetnik premišlja, če bi kazalo toliko »množiti« igrati. In ker ni, jim je dal denar nazaj in jih milostno odpustil, češ, da se ne spleča. Cirkus se mudi sedaj v Ljubljani.

**** Tržni prispevki.** Tukaj imamo vsak terek precej živahen tržni dan. Vendar se nam zdi, da so tržni prispevki predragi za revne prodajalke. Plačati namreč mora vsaka oseba po 40 vin. Tako se je zgodilo enkrat da je neka žena prišla na trg prodati škač zelja. Prodala ga je za 10 vinar, plačati pa je morala tržnine 40 vin. Preveč dobička!

Dnevne novice.

V Ljubljani. 3. junija.

Kje pa smo? Kakor se vidi, ne bo skoro dneva, da ne bomo presenečeni od izredne ljubeznivosti naših oblasti napram hrvatskim oblastim, ki so za Hedervaryjev sistem krčevito pri delu. Tako se dogajajo tudi pri nas stvari, katere do sedaj prebivalstvu Avstrije še niso bile znane. Da bi bila privatna last pri nas zaplenjena, se dosedaj menda še ni dogodilo, in vender je te dni tukajšnje deželno sodišče vsled brzojava državnega pravdnštva iz Zagreba zaplenilo v Ljubljani neko poštno pošiljatev, adresirano na nekega tukajšnjega gospoda, torej privatno last dotičnega adresanta. Dotični adresant bo seve tudi storil svoje sodnijske k o r a k e. Po pošti adresantu pošiljatev niti dostavljena ni bila, ampak je kar romala k sodišču. Sedaj je dotična pošiljatev, menda nekaj izvodov »Hrvatske Misli«, pri sodišču. Stvar poslancev pa je sedaj prijeti ministerskega predsednika Körberja odločno na odgovor radi znane njegove izjave, da avstrijske oblasti nič ne postopajo radi dogodkov na Hrvatskem, kajti dejstvo, da ima deželna vlada kranjska nekaj oseb radi dogodkov na Hrvatskem pod policijskim nadzorstvom, lov za Sirovatko, zadeva g. dr. Pegana ter danes opisani dogodek kažejo, da bomo morali tudi pri nas odločno nastopiti za varstvo pravice.

Ponesrečeno denuncijantstvo. Dobili smo naslednje pismo: Slavno uredništvo! Z ozirom na notico v sobotni številki »Narodovi«, v kateri trdi dopisnik z Dunaja, da omenjene številke »Slovenčeve«, v kateri se je razglasila razsodba proti g. dr. Lampetu in Rakovcu, v kavarni Beethoven

ni bilo dobiti, iz česar sklepa, da se sploh vsem naročnikom odposlala ni, usojam se slavnemu uredništvu naznaniti, da sem bil takrat slučajno v omenjeni kavarni in čital črno na belem dotično številko »Slovenčev« oziroma v njej tiskano razsodbo. Istotako čital sem to številko tudi v kavarni »Arcaden«. Prej sledeče javljam slavnemu uredništvu v eventuelno nadaljno uporabo. (Sodišču je i m e pisatelja tega pisma na razpolago.)

Kranjska trgovska in obrtna zbornica. Gosp. deželni poslanec Andrej Mejač je odložil mesto svetnika kranjske trg. in obrtne zbornice. Na njegovo mesto pride trgovec g. Alfred Ledenic iz Ljubljane.

Ljudski shod v Celju poslal je cesarju sledeči brzojav: 5000 na ljudskem shodu zbranih Slovencev izraža Vašemu Veličanstvu svojo neomajano zvestobo in v sedanjih britkih časih prosi za bratski hrvatski narod očetovskega posredovanja Vašega Veličanstva. — Na shod je došlo 83 brzojavnih pozdravov in čez 20 pismenih izjav raznih avtonomnih korporacij, da se čutijo solidarne z ukrepi shoda.

Osebnost. Vladni svetnik, prideljen c. kr. ravnateljstvu državnih železnic v Beljaku, gospod A v g u s t v i t e z R u f f, prevzel je danes vodstvo železničnega ravnateljstva v Trstu. Mudi se je službeno prav mnogokrat na naših kranjskih progah in bil je eden istih, žal, jako redkih višjih železničnih funkcionarjev, kateri imajo za železnice na Kranjskem skrb na pravem mestu.

Liberalci poraženi pri »levovem brlogu«. J Trate pri »levovem brlogu« v Poljanski dolini se nam piše: Konec meseca januarja t. l. so se vršile za občino Trata občinske volitve, pri katerih smo liberalni stari odbor popolnoma pometli iz občinske hiše. Samo ob sebi je umevno, da stranka »konjske fige« s tem ni bila zadovoljna; vložili so zoper volitev priziv. C. kr. deželna vlada je prizivu ugodila. Dne 26. maja prašali so župana pri občinski seji, naj po zakonu pove razloge razveljavljanja. Odgovori ošabno, da je to tajnost, in da ga nihče ne prisili, da bi povedal. Kaj pomenja ta liberalna tajnost, sodimo in skoro gotovo se ne motimo, ako rečemo, da je župana le strah to tajnost pojasniti. Dne 21. maja zagledamo na občinskih deskah razglas za novo volitev dne 28. maja. Tega se pač nismo ustrašili, ker vedeli smo, da v sedanjem položaju zanesljivo zmagamo z veliko večino. Toda prišla je od neke strani, katere danes še ne omenimo, pogubna sapa, katero nekteri imenujejo tudi zvijačo. Reklo se je, naj se volijo odborniki obeh strank. To je mnogim našim volilem glave zmešalo, in se niso volitve udeležili. Zmagali smo v III. in II. razredu še vsejedno s precejšno večino, v I. razredu pa smo s 4 kandidati propadli. Volilna komisija je bila razun enega člana vsa liberalna. Liberalni agitacijski aparat je deloval s polnim parom in z vso silo; imel je tudi svojo podružnico. Nasprotna stranka zopet trobi, da zoper te volitve uloži priziv. Toda do morebitne prihodnje volitve se bodo ta — vremena nam razjasnila. Ker g. župan in njegovi tovariši trobijo med svet, kako so za občino koristni, zato uprašamo na tem mestu: Ali so morda večkratne volitve občini v korist? Ali gosp. župan res misli, da se bo večina občanov pokorila njegovim liberalnim načelom?

Štajersko šolstvo. V pokoj je stopila učiteljica gđ. Ana Serneec v Slovenski Bistrici. Deželni šolski svet ji je izrekel pripoznanje na njenem delovanju. Nadučiteljem v Radgoni je imenovan definitivni učitelj istotam g. Jakob Nedok, za učitelje, oziroma učiteljice so pa imenovani na ljudski soli v Globokem prov. učitelj istotam g. Rudolf Arnssek, na dekliški ljudski šoli s slovenskim učnim jezikom v Ljutomerški okolici suplentka gospa Matilda Mihalič rojena Kavčič, v St. Lovrencu v Slov. Goricah proviziorna učiteljica istotam gospa Marija Farkas roj. Labes. Prestavljen je definitivni učitelj v Smartnem na Paki g. Jožef Kranjc na ljudsko solo v Ponikvi ob južni železnici. V stalni pokoj sta stopila nadučitelj g. Jožef Zirngast v Vitanji in začasno upokojeni gosp. Ivan Kunstić v Celju.

»Zgodovinsko društvo« za Slov

Štajersko je imelo dne 28. majnika svoj I. občni zbor. V odbor so izvoljeni naslednji p. n. gg.: Matej Slekovec, župnik pri Svetem Marku, predsednik; ravnatelj H. Schreiner, podpredsednik; profesor Fr. Kovačič, tajnik; odvetnik dr. R. Pipuš, blagajnik; profesor Aug. Stegenšek, knjižničar in arhivar. Odborniki: kanonik M. Matek, prof. A. Kaspret v Gradcu, M. Ljubša, kaznilniški duhovnik v Gradcu, prof. I. Košan v Mariboru, prof. Jos. Kožuh v Celju, prof. Ferd. Majcen v Ptuj. Za namestnike so pa izvoljeni: prof. Iv. Vreže, prof. K. Vrstovšek, prof. Gabrijel Majcen, vsi trije v Mariboru. — Društvo izdaja še letos neko publikacijo o domači zgodovini in jo podari svojim udom. Sklenilo se je tudi, naj se občni zbori vrše po raznih spodnještajerskih, zgodovinsko znamenitih mestih in trgih ter se o tej priliki priredi tudi poljudna zgodovinska predavanja. Prihodnje leto se vrši občni zbor v staroslavnem Celju. Društvo čaka ogromno dela. Skrbelo bo, da se zanimanje za zgodovino zanese v širje sloje in s tem vzbudi narodova samozavest, po mogočnosti bo zbiral in izdajalo še neobjavljeno arhivalno gradivo, vodilo bo izkapanje mnogoterih grobišč na Sp. Štajerskem. Na Kranjskem se je v tem oziru že veliko storilo, na Štajerskem je pa to bil doslej skoro izključni monopol Nemcev. Skušalo bo tudi ustanoviti knjižnico, katero tako težko pogrešamo na Sp. Štajerskem. Dela bo torej dovolj. Naj tedaj omikani Slovenci priskočijo društvu v pomoč, da bo moglo izvrševati svojo veliko kulturno nalogo, pristopajoč kot redni (100 K za vselej ali 5 K na leto) ali vsaj podporni udje (s kakšnokoli svoto), naj mu pošiljajo primernih knjig ali starin ter poročajo o raznih najdbah in izkopinah. Tudi v narodopisu bo društvo skušalo vsaj deloma vresničiti oni načrt, ki ga je podal leta 1896 v Letopisu Matica Slov. g. dr. Murko.

25letnica Bosne in Hercegovine.

Z Dolenjskega nam piše župan, ki se je kot četovodja pri 9. stotnji pešpolka št. 17 udeležil okupacije: Veselo pozdravljam lepo namero, da bi proslavili 25letnico Bosne in Hercegovine vsi oni od domačih polkov, ki so bili tedaj kot vojaki v Novi Avstriji. Morda bi bil za to slavnost najprimernejši dan 15. avgusta v Ljubljani. Dovolite mi, da izrazim svojo misel. Zbrali naj bi se že 14. avgusta zvečer na določenem kraju. Dne 15. avgusta naj bi bila ob gotovi uri sv. masa na Rožniku. Opoludne naj bi bil skupen obed, in sicer naj bi bili stari »kameradi« razvrščeni po polkih in stotnjah, da bi vsakdo hitro našel svoje znance. Vsi naj bi se sošli brez razlike stanu in političnega prepričanja le kot bivši vojaki, prijatelji in znanci. Pripravljalni odbor naj bi to stvar primerno uredil ter naznanil po časopisih, komu naj se naznani udeležba. Dobro bi bilo, ko bi še ta ali drugi pregledal svoj dnevnik ter objavil svoje spomine na vesele in nevesele dogodke. Na svidenje tovariši!

Demonstracije za Hrvatsko v postojnski jami. Poroča se nam, da je binkoštna praznika v Postojni kar mrgolelo orožnikov. V jami je občinstvo burno klicalo »Živila Hrvatska!« »Abzug Hedervary!« Neki ogrski grb so morali sneti.

Iz »Sočine« kovačnice. Lažnjiva »Soča« in za njo lažnjivi »Primorec« zopet ostudno lažeta. Pa kadar ne moreta lopovsko napadati duhovnov, se spravita na katoliške može, da bi njih ugled in zaupanje izpodkopala pri ljudstvu, češ: »Glejte, taki so klerikalci!« Pa naši možje se ne beje lopovskih napadov in stoje trdno kakor skala! Liberalna »Soča« in liberalni »Primorec« pa morata popravljati svoje laži. In tako sta dobila omenjena laži lista popravek glede dopisa »Iz Gorenje Borjane«. Napadla sta namreč podžupana Jožefa Spolad, češ, da gospodari kot kak paša, da ovira razdelitev kreskega občinskega zemljišča, da se ne briga za nobeno prepoved občinske seje in goni živino na pašo. Podžupan Spolad je nato poslal »Soči« in »Primorcu« popravek, da on kot podžupan ne stavi nikakih ovir zakonu, da se krejsko občinsko zemljišče razdeli, kakor tudi ne goni živine na pašo, da, še celo na vodo je ne goni, marveč ji donšajo vodo v hlev. — Bog vé, ali je bil

Dalje y prilogi.

liberalni dopisnik »Soče« sladko ginjen, ko je videl podžupanovo živino iti na pašo, ali pa je imel očala — ampak ta očala so morala biti kaj čudna, da je dopisnik videl skozi nje dejstva, ki se niso nikdar vršila! — Vedno resnico poročajoča »Soča« zopet popravlja, in sicer ji je velik trn »Kmetijsko društvo v St. Petru pri Gorici«. Pred dnevi, ko se je vršila delavska slavnost v Gorici in v St. Petru pri Gorici, je tudi »Soča« prinesla poročilo o tej slavnosti, poročilo, ki je polno ostudnih le »Soče« vrednih lažij in zavijanj ter napadov. Saj vemo, kaj »Soči« ni všeč, in sicer to, da se prosto ljudstvo tako zaveda velike katoliške ideje in da to svoje katoliško prepričanje kaže tudi javno in sicer na tako markanten način, kakor se je ravno to zgodilo nedavno na Gorškem. Pa tega »Soča« ne more prenesti. In prinesla je torej lažljivo poročilo, v kojem je napadla kmetijsko društvo, da toči sam petijot — priljubljena fraza pri liberalcih! In resnicoljubna »Soča« mora popravljati. A ta popravek ji ni všeč — in to je umevno — ter pristavlja prav cinično, da sta ta popravek poslala latinski kaplan in vinski nadzornik v St. Petru. Tako se meni »Soča« oprati pred občinstvom, češ, da poroča same resnice!

— **Poročila** se je včeraj v Trstu gđ. Franica Pegan z gosp. Fran Babuder.

— **Izlet dunajskih Slovencev.** Prejeli smo vabilo k izletu, katerega napravi društvo »Zvezda« na Dunaju, dne 7. junija 1903 v Maria-Enzersdorf (postaja južne železnice Brunn-Maria Enzersdorf). Seestanek in zabava ob 4 uri popoldne v restavraciji »Zum Schottenhof« Hauptstrasse št. 17. Slovenski gostje dobro došli!

— **Princ-soprog nizozemske kraljice** se je binkoštni ponedeljek mudil na Dunaju, včeraj zjutraj ob 9 uri pa odpeljal na Rakke, kamor je dospel včeraj popoldne.

— **Samomor vojaka** V Trbižu se je pretil lovec Gregor Kutnik.

— **Avstrijski Lloyd** je imel 1. 1902 čistega dobička 580.871 K.

— **Izlet v Cerkno.** Krasen dan smo imeli pretečeno nedeljo, 24. majnika, ob izletu Kat. del. družbe v Cerkno! — Bilo je izletnikov okoli 150. Okrog 8 ure na 9 vozovih dospevši v Cerknem nas je sprejel tamonjši slavni Čitalniški odbor s zastavo ter peljal v okrašene čitalniške prostore. — Ob 9 uri je imel v cerkvi sv. Ane prelep govor voditelj izletnikov, pred. g. katehet Franc Oswald, in potem daroval sv. mašo, pri kateri je pel oddelek družbenih pevcev. — Opoldne smo bili dobro in ceno postreženi v čitalniški gostilni. — Po službi božji popoldne pa se je razvila v čitalnici živahna veselice, katero so s svojim obiskom podarili tudi mnogi domoljubni Cerkliani iz vseh krogov. Govor za govorom je sledil pevskim in godbenim točkam, proizvajanim od vrlo izvežbanega čitalniškega tamburaškega zbora in naših pevcev. — Dobro smo se zabavali in vsem navzočim se je brala radost z obrazov; pa kaj bi tudi ne, vsaj smo bili med pobratimi, ki so nas pristržno vsprejeli pod svojo streho. — A treba je bilo ločiti se! — Ob polu 7 uri je zadnji voz, katerih se je bilo popoldne namnožilo že na 11, oddrhal proti Idriji, mej glasnimi »živio« klici pred Čitalnico zbranega občinstva cerkljanskega. Ob koncu našega poročila izrekamo vsem, pa tudi ki so nam tako pristržen vsprejem priredili, vsem mnogim vdeležencem na popoldanski veselici najpristržnejšo zahvalo, ter jim kličemo: »Na svidenje!« — Izletniki kat. del. družbe v Idriji.

— **Občinske razjede na Vidmu.** V dopolnilo zadnjega dopisa o občinskih razmerah v Vidmu na Štajerskem se nam nanašajo sledeče: Kot politični komisar za občino Videm je od c. kr. okrajnega glavarstva v Brežicah postavljen novoizvoljeni župan Franc Ban. Dokler se ne izvoli nov odbor in nov župan, vodi gosp. Franc Ban vse občinske posle. Cela občina je s tem imenovanjem zadovoljna, izzemši znane štrajkovce.

— **Glavna skupščina nemškega »Schulvereina«** je bila ob binkoštnih praznikih v Ljubnem na Gor. Štajerskem. Pri shodu je bilo navzočih 300 dam in gospodov. Zastopanih je bilo 984 glasov z 48 622 člani. Predsednik Weitlof je v svojem nagovoru povdarjal, da se bližajo nemške stranke vedno bolj združenemu delovanju. Dohodkov je imel nemški »Schulverein« v preteklem letu 427.519 K 47 h. Eno leto prej je imel dohodkov manj, namreč 408.107 kron 73 h. Dohodki so se zvišali posebno po zapuščinah, ki so znašale 49.948 K. Ve-

liko darov je prišlo iz »Reicha«. Za pomenjevanje na Spodnjem Štajerskem je doslej »Schulverein« dal 320.000 kron. »Schulverein« se poteguje, da nemška šola v Rogasški Slatini pride v javno upravo. V Borovljah na Koroškem ustanovi »Schulverein« nemški otroški vrtec. Nemci na Kranjskem delajo za ustanovitev nemških šol v Domžalah, na Jesenicah in v Šiški. Prebitka je imel »Schulverein« v preteklem letu 49.044 K 69 h, vrednostnih papirjev ima za 397.902 K 20 h, vrednost društvenih poslopij znaša 718.045 K 40 h. Sol je imel »Schulverein« v preteklem letu 15 z 28 razredi, otroških vrtcev 33 s 34 oddelki. Solskih poslopij in zemljišč je imel »Schulverein« 54. Za pouk nemškega jezika je dal »Schulverein« nagrad v dvanajstih slučajih na Štajerskem, v 29 slučajih na Koroškem, v štirih slučajih na Kranjskem. V 58 šolah je »Schulverein« o Božiču obdaril otroke. — Prihodnji občni zbor »Schulvereina« bo v Solnogradu.

— **Samomor aretiranega tatu.** V Celovcu je prišla policija mesarskega pomočnika Alezija Kratochvila, o katerem je dognala, da je nevaren tat in član tatinske družbe, ki je zadnji čas izvršila veliko ulomov. Pri hišni preiskavi je Kratochvil zagrabil nož ter si ga vprido policajev potisnil v srce. Ostal je na mestu mrtve.

— **Zdravnika povozil vlak.** Z vlaka, ki privozi o polnoči iz Gorice v Trst, je padel mej vožnjo v Trst zdravnik za oči dr. Karol Heinzel iz Trsta. Vlak ga je raztrgal na dvoje.

— **Nevarno zabodel** je v St. Vidu pri Ljubljani Fran Merhar, ki je še-le pred mesecem došel iz zapora, Ivana Krušiča. Merhar je bil kaznovan, ker je Krušičevega brata nevarno obklat in je sedaj gotovo storil dejanje valed maševanja. Krušič je nevarno ranjen.

— **Glavna skupščina družbe sv. Cirila in Metoda za Istro** je bila 28. maja v Opatiji. Imovina družbe je znašala 31. dec. 1902 l. 134.967 K 16 v.

— **K 200letnici Petrograda** sta brzojavno čestitala tudi občinska sveta v Ljubljani in v Zagrebu. Pri slavnostnem obhodu v Petrogradu je bilo navzočih 1200 oseb. Govorila sta pariški in berlinski župan.

— **Okrcal jih je!** Iz Celovca, 27. t. m. O občnem zboru nemško nacionalnega političnega društva moram dodati še sledeče: Kakor omenjeno, je poslanec Dobern timer govoril o politiki in sicer je jahal visokega političnega konja. A o tem nečemo dalje govoriti, ker je premeleval znane stare fraze. Dobro pa je okrcal celovški mestni zbor, v katerem je, kakor sporočeno, odbornik Eckhardt predlagal, naj se dela na to, da se laška pravna akademija nastani v Celovcu. Grajal je, da se je ta predlog sploh stavil in da v mestnem zboru ni bilo nikogar, ki bi mu bil kar hitro ugovarjal, ali da bi se bilo sploh prej o tem obvestilo drž. poslanca celovškega mesta, Dobrnika, in se vprašalo za njegov svet. Da, da, pane Dobrn timer! Ta slučaj ga je moral podučiti, da je celo še v celovškem mestnem zboru nekaj moč, ki so si ohranili svojo samostojnost in ki stavijo predloge, predno se vprašajo Dobrn timer in njegovo klico, so-li mu povšeč ali ne! Listi danes poročajo, da je Dobrn timer v tej zadevi govoril tudi z ministerskim predsednikom, ki je včeraj pokazal pravo svoje mišljenje do nas Slovencev, in da je ta izjavil, da je izključeno, da bi se laška pravna akademija napravila v Celovcu ali Beljaku. S tem je ta zadeva kratkoma končana. — Vsekako je zanimivo to, da se je za laško pravno akademijo vsaj spočetka, potegnil tisti celovški mestni zbor, ki je pred časom sklenil, da sprejema samo — nemške uradnike in uslužbence!!!

— **V Mokronogu** je umrl obč. sluga daleč okoli znani Janez Peterlin vulgo Tilk. N. v m. p!

— **Nekaj radovednežev** je, ki bi radi vedeli, kje je krajni šolski nadzornik mokronoški. Ali je še g. baron L. Berg? Ta je že odšel pred letom v Gradec. Kdo je pa sedaj? Prosimo odgovora.

— **Velike slavnosti na sv. Višarjah.** Z Višarj, 29. maja. V tem tednu smo imeli tu na Višarjah velike slavnosti. V torek, 26. t. m. so prišli Štajerci iz Savinjske doline. Bilo jih je 1000. Sprejel jih je g. župnik Krejčí in jih v lepih besedah pozdravil. V sredo je prišla procesija iz podjunske doline na Koroškem. Pozdravil jih je g. ž. zakristan Jos. Dobrovc in jim v kratkih besedah razložil pomen božje poti. V četrtek pa so priromali Ljubljanci in Cirkničani. Sprejel jih je znani govornik župnik Mat. Germ. Zvečer je bila razsvetljava. Vseh romarjev je bilo nad 3000, in od teh je sprejelo 2300 sv. zakramente.

V petek po slovesni sv. maši so se navdušeni romarji poslovili od višarske Marije. Vse je bilo ginjeno. Spremil jih je c. o. Maurus in jih v kratkem govoru opomnil, da ostanejo zvesti Mariji, in da naj točno spolnujejo, kar so tukaj na Mariji posvečeni gori obljubili. Vreme je bilo krasno. Sneg je že zginil. Pot je sedaj že prav lepa. Na binkoštno soboto je prišlo med pobožnimi romarji tudi nekoliko nepoklicanih. Zvečer so ti tevtenci, ki so menda le za to prišli, da bi vznemirjali pobožne romarje, pokazali svojo pravo tevtensko besnost in svetoznano nemško kulturo. To obnašanje zagrizenih Prusov je vzbudilo opravilno ogorčenje ne le slovenskih romarjev, temveč tudi pobožni romarji iz Tirolske in Solnograške so strmeli nad lepooliko svojih krvnih bratcev. Prihodnji bomo nemškim pobalinom že pokazali, da se kaj takega več ne primeri.

— **Iz Borovnice.** Tukajšnji dopisnik »Slov. Naroda« hoče govoriti v imenu tukajšnjih gostilničarjev. Nam pa se zdi, da je sam, in še on ne spada v Borovnico, najmanj pa mej one gostilničarje, ki bi imeli primerne prostore za gostilniški obrt. Dopisniku je gotovo le na tem, da bi s svojim dopisom vplival na merodajne kroge, ki naj bi borovniški posojilnici in hranilnici odrekli dovoljenje za gostilniški obrt. Komur so razmere v Borovnici znane, mora priznati, da je potrebna gostilna, kjer morejo tuji dobiti tudi primerno prenočišče. In ravno v prostorih hranilnice in posojilnice je poleg pripravnih prtilničnih sob tudi v prvem nadstropju 6 velikih in zračnih sob, kjer morejo dobiti tuji prenočišča. Pred 10 leti je bilo v Borovnici 12 gostiln, a sedaj jih je samo osem. Torej se gostilničarjem ne bode delala taka krivica, ako se otvori deveta gostilna, ker v zadnjih 10 letih se je zgradilo nad 20 novih hiš in tudi prebivalstvo se je pomnožilo. Sicer pa se gostilničarjem v Borovnici čudno zdi, da nepoklican človek v njih imenu v »Narodu« blati poštene ljudi in te neslanosti razklada svojim pivcem. Dopisnikova jeza nam je znana, ker se vedno zaletuje v župnika, kapelana in Kobija. Prva dva skuša pred ljudstvom odriniti, zadnjega tudi gmotno oškodovati. Bodi mu, naj ima veselje, ker s tem v prvi vrsti škodi le samemu sebi. Nasprotnost si je prav sam kriv, ker njegovi najožji somišljeniki uvidevajo, da je težko z njim skupaj orati in sejati. Mož ima seveda dovolj razlogov, da se hujuje, ker mu dopisi in golaž ob volitvah več ne pomagajo.

— **Umril** je včeraj 2. junija, Rudolf baron Hackelberg - Landau, graščak na Preboldu v St. Pavlu v savinjski dolini, c. kr. komornik, ritmister, državni in deželni poslanec, v 76. letu svoje dobe. Bil je pristaš štaj. nemško-liberalnega veleposestva in v prejšnjih letih hud nasprotnik Slovencev, ko je skozi mnogo let županoval šentpavelski občini; zadnja leta politično ni nastopal. Bil je čisljan po svoji vpljivosti in izvirnosti. — V Stockholmu je umrl državni arhivar švedski grof Karol Suvisky. Za Slovence se je zelo zanimal, ker so bili njegovi predniki Slovenci.

— **Iz Löwena v Belgiji** poroča ondi bivajoč naš rojak gosp. J. E. Zore: Univerza v Löwenu je res pravi vzor svobodnih katoliških vseučilišč. Poleg navadnih štiri fakultet, katerih vsaka obsega vse moč stroke, »šole« in institute, ima še tehniko pa posebno fakulteto za sholastično modroslovje, ki je gotovo jedina v svoji vrsti na celnem svetu. Sveti oče sami so dali za njeno ustanovitev 150.000 lir in jo z veseljem in ponosom imenujejo »Svoj« zavod. Je namreč sad enciklike »Aeterni Patris«. Sholastika se na njej obravnava na način, ki tudi nekatoliškemu modroslovnemu svetu imponira. Poleg celega kurza filozofije se namreč predava sociologija; zgodovina modroslovja, pa vse pomožne vede, matematične, naravoslovne in medicinske, mej temi: psihofiziologija, biologija, embriologija, histologija. Profesorja ni nobenega jezuita, sploh ne redovnikov, kakor tudi na bogoslovni fakulteti ne. Škofje nadeloma ne dajo nobene stolice redovniku. Pač pa je poleg svetnih duhovnikov nekaj lajkov. Ti so potrebni seveda za medicinske pomožne vede; vendar predava lajk tudi zgodovino modroslovja in ontologijo. Kako zanimivo in veselo je videti katoliškega učenjaka svetnega stanu moliti »Veni, sancte Spiritus«, potem pa v lepi francoščini razlagati sv. Tomaža Akvinskoga! Kako zanimivo in veselo slišati strokovnjaka o kemiji in kozmologiji, ki je dovršil svoje strokovne študije na prvih nemških vseučiliščih, kako zagovarja z naravoslovnega stališča proti mehanizmu, atomizmu in dinamizmu celo sholastično teorijo o materiji in formi, zaradi katere je mnogim, tudi katolikom nekatere cel sholastika v posmeh. Ustanovitelj tega zavoda in nove sholastike sploh, Mgr. Mercier, je gotovo najboljši profesor, kar sem jih doslej kje slišal. Njegova modroslovna dela so že prevedena v razne jezike, mej slovanskimi v poljskega. Z veliko učenostjo združuje čudovito jasnost pa

lepoto jezika in — kar je še več vredno — veliko ponižnost in pobožnost, ki spremlja njegova dela in podjetja z vidnim velikim blagoslovom. Bogoslovna fakulteta je urejena prav tako kakor inomoška, le za biblični študij je tukaj več pomožnih ved. Predava se namreč tudi o hieroglifih in staroprijzkih napisih, jezik koptski in egiptovski pa precej obširno patrologija. Najboljša moč na tej fakulteti je profesor Novega Zakona; vendar ga inomoški P. Fonck gotovo še presega. Tudi za dogmatiko se mi zde moči inomoške še boljše. Slušatelj je v višjem kurzu veliko manj nego v Inomostu in skoraj izključno Belgijci, mej tem ko je na fakulteti za sholastično modroslovje zastopan cel svet: poleg Francozov in Nemcev razni Slovani, Grki, Sirci itd. Kako eminentno katoliške morajo biti tudi svetne fakultete, se lahko razvidi iz tega, da šteje francoska Marijanska kongregacija vseučilišnikov iz svetnih fakultet krog 400, flamanska krog 200 udov. Vodio jih jezuitje. Na praznik vnebohoda sta priredili romanje na 5 ur oddaljeno, najimenitnejšo belgijsko božjo pot Matero Božje Montaigu. Kaj tako lepega še nisem videl. Šli smo peš. Ob 9 uri zvečer pred praznikom je odpotovalo kakih 500 vseučilišnikov, z lampijončki, peva je »Magnificat« iz Löwena; na Montaigu smo dospeli malo pred poltremi zjutraj. Po potu so peli pa molili rožni venec. Ob 5 uri zjutraj so se vrnili z vlakom. Mene pa je dobri P. Vermeersch vzel seboj v poldrugo uro od Montaigu oddaljeni rojstni kraj sv. Janeza Berchmansa. Bil sem tako srečen, da sem mogel maševati v sobi, kjer se je rodil ta ljubeznivi patron mladine. Pri taki vzgoji duhovnikov in lajkov ni čuda, če je Belgija glede katoliške organizacije prva dežela na svetu. P. Vermeersch, ki ravno kar pripravlja drugo izdajo svoje knjige »Manuel social«, katero rabijo v semeniških, mi je pripovedoval v tem oziru skoraj neverjetne reči, čeprav je pristavil, da imajo mnogi duhovniki še premalo gorečnosti za socialno delo. Predava se sociologija v vseh semeniških vsa štiri leta, v Malinskem celo že v deskem semenišču zadnji dve leti. Raiffeisenovko ima vsaka župnija. Zadruga imajo za vse, tudi že za povzdigo reje domačih zajcev. Najbolj cveto zavarovalnice, ki jih imajo tudi za vse močgoče nezgode, celo za slučaj bolezni ne le za delavce, ampak tudi na kmetih. Pravilni je o nekem kaplanu, ki vodi v majhni župniji 18 raznih društev. Vlada na moč podpira to gibanje. Predsednik državne zbornice je cerkveni ključar župnije, v kateri stanujem.

— **Podrobnosti iz Toplice in okolice.** Sicer mirne Toplice se oživljajo — dan za dnevom že prihaja dosti gostov iskat zdravja ali mirnega razvedrila. Letos je za goste bolj ko druga leta preskrbljeno. Prijaznost oskrbnika toplic, njegova skrb in natančnost je prav hvale vredna. V »Kurhausu« (po »kranjsko« bi morali reči, ko nimamo ali bolje rečeno nečemo imeti kakkega lepšega in pripravnijega imena — v kurovžu) je vgladna postrežba in tudi v drugih gostilnah. — Vsak stari naš gost bode z zadovoljstvom zagledal farno cerkev vso osnaženo in pobeljeno. Žalibog, da ni denarja in da so ljudje tako ubožni, da ni misliti za nekaj časa na novo cerkev, dasi je ta za polovico premajhna. Taki, ki imajo denar, ga pa nečajo dati. Prav hvaležno se torej sprejme vsak najmanjši dar v ta namen. — Tudi del ceste od Straže do Toplice je preložen in klanec lepo znižan. Vender bi morali cestni odbor opozoriti na velik nedostatek, da ob taki strmini in prepadih na spodnji strani ceste ni naredilo zelo potrebnih lesenih ali železnih pregraj. Gotovo bi nobenemu ne bilo ljubo, ko bi se konji splašili, voz pa preobrnil in se prekopicnil po kakih 50 m globoki navpični strmini v Krko. Naj se torej po želji vseh okoličanov takoj ta nedostatek popravi! — Nesreča. V petek so se igrali v sosedni vasi otroci s tem, da so nože zasajali v zemljo. Nek nerodnejši zažene ga pa tako močno, da nož odskoči v oko neke pridne deklice Lojzice in jo rani. Zjutraj pa šele zapazijo stariši, da ji bode oko najbrže izteklo — in jo pošljejo v bolnišnico. Kolika žalost za pridno deklico, ki se je s takim veseljem pripravljala na prvo sv. obhajilo in sv. birmo. Starši, pazite bolj na svoje otroke, in ne dopuščajte jim iger, ki utegnejo biti nevarne!

— **Iz Celja** se nam poroča: Vč. g. Ivan Krušič c. kr. šol. svet. v Celju slavi 4. jun. 70. letni rojstni dan. Na mnoga leta!

Ljubljanske novice.

Nadvojvoda Josip Ferdinand ima častno stražo pred svojim stanovanjem. Občinstvo ga že hitro spoznava in spoštljivo pozdravlja, kjer se na ulici prikaže v spremstvu ali sam. Stanovanje nadvojvode Josipa Ferdinanda leži v celnem prvem nadstropju Pongratzeve hiše in so bili vsi prostori iz tega namena na novo osnaženi. — Nadvojvoda je poveljnik 2. bataljona tukajšnjega 27. peš-

polka. Danes se mudi nadvojvoda v Novem mestu.

Nadvojvoda Rainer mimo Ljubljane. Včeraj ob pol 6. uri popoldne peljal se je nadvojvoda Rainer z brzovlakom proti Trstu. Župan Hribar se do sobote mudi na Dunaju pri sejah železniškega sveta.

Dohod tujcev o blinkošnih praznikih. Dne 30. maja se je pripeljalo v Ljubljano 1950, dne 31. maja 1568, dne 1. t. mes. 2430 in dne 2. t. m. 4568 oseb. Odpeljalo se je dne 30. maja 1922, dne 1. t. m. 1039 in 2. t. m. 3247 oseb.

Najdena budilka. Viktor Podkrajšek, sin krojača na Radeckega cesti št. 1, je našel včeraj popoldne na sv. Petra nasipu uro-budilko.

Kranjska odvetniška zbornica se je izrazila proti nošnji talarjev za odvetnike pred sodiščem, dokler se odvetnikom ne da tudi več pravice.

Vspešen lov. Megna policija je aretovala danes brezposelnega natakara Danila Pogačnika in pomožnega natakara na tukajšnjem južnem kolodvoru Ivan Zupana, ki sta na sumu, da sta v družbi še drugih oseb izvršila v Gorici več tatvin. Vrednost ukradenih reči, ki so večinoma dragoceni prstani s kamni, ure, zapestnice i. t. d. znaša o k o l i 4 0 . 0 0 0 k r o n . Oba pravita, da sta nedolžna, dasi so pri Zupanu našli jedno žepno uro, ki je bila še le pred par dnevi nekemu uslužbencu v hotelu »Pri južnem kolodvoru« ukradena. Policija je aretovanca izročila deželni sodniji.

Društvena godba prične nastopati tekoma tega meseca. Gostilničarji in kavarnarji naj bi jo zdaj bolj podpirali nego prej. Za red in disciplino bo skrbel novi odbor, ki ima med seboj stroge može. Priporočamo pa godbo v podporo zlasti tisti inteligenci, o kateri je bivši predsednik povedal, da je do zdaj ni podpirala, a se izgovarjala vedno na »druge«. Povemo za danes le to, da bi narodna društva, katerih je v Ljubljani 120, si morala godbo že sama vzdrževati in je to sramota, če morajo beračiti za njo po deželi ali pa okoli vojaške, ki je nad vse draga!

Prememba hišnonajemninskega davka. Piše se nam: Kakor znano, teži hišnonajemninski davek v Avstriji vsled svoje v primeri z drugimi državami ogromne visokosti ne le hišne posestnike, nego podražuje tudi najemščine. Prav, da se v tem oziru doseže zboljšanje, se snujejo povsod v Avstriji društva hišnih posestnikov, ki imajo v prvi vrsti nalogo, izposlovati premembo hišnonajemninskega davka. O tem pač ni dvoma, da bo imelo delovanje teh društev v do glednem času vspeh, zlasti ker se je, kakor se čuje, v finančnem ministerstvu že začelo urejevanje statističnega materiala in bo ta material podlaga za omenjeno reformo. Sedaj je kakih sto društev hišnih posestnikov, med njimi tudi l j u b l j a n s k o , izročilo finančnemu ministru dr. pl. Böhmju s p o m e n i c o zastran premembe hišnonajemninskega davka. V tej spomenici se opozarja na visokost tega davka in se razpravlja obširno, kaka sprememba naj se izvrši. Ta spomenica leži v ljubljanskem društvu hišnih posestnikov razgrnjena na ogled. Tisti, ki se za stvar zanimajo, dobe pri društvu lahko tudi dotično brošuro.

Meteor. mesečno poročilo. Minoli mesec veliki traven je bil večinoma hladen in deževen. — Opazovanja na toplomeru dajo povprek v Celsiusjevih stopinjah: ob 7. zjutraj 10,9°, ob 2 pop. 18,6°, ob 9. zvečer 13,5°, tako da znaša srednja dnevna temperatura tega meseca 14,3° o 4 nad normalom. — Opazovanja na tlakomeru dajo 734,2 mm. kot srednji zračni tlak tega meseca, za 18 mm. pod normalom. — Mokrih dni pa je bilo 16, padlo je pa 122,2 mm. dežja. — Med vetrovi je pa jugozahodni daleč presegal druge.

Ponesrečeni nadzornik električne železnice. Ivan Petrovič, nadzornik pri električni cestni železnici, stan. na Tržaški cesti št. 24 je v nedeljo popoldne na Cankerjevem dvorišču v Gradišču padel v grebenično jamo. Pri balinanju so se mu vdrla deske, ki so bile že strohnele, in je padel v gnojnico in si vso obleko pokvaril.

Dokazovanje s stolom. Hlapec Jakob Podržaj, Radeckega cesti št. 3 je v nedeljo zvečer v Kramarjevi gostilni udaril s stolom po glavi Samassovega ključarskega pomočnika Alojzija Božiča, s katerim se je bil sprl. Policija je Podržaja prišla in zaprla.

V Trstu prijet je bil bivši vajenec pri tukajšnjem trgovcu s papirjem Igljič Karol Cerar, ki je pobegnil proč od svojega gospodarja in na pot vzel seboj kolo poročnika Kilnbauerja.

V Ameriko pobegnil je 31 let stari mizaraki mojster Anton Bizjak na Marije Terezije cesti. Vzel je seboj 120 kron, katere so bile last njegovega vajenca Mat. Cankarja.

Pogrešajo zidarja Jožefa Mejača iz Gorenje Šiške.

Vsled slaboumnosti je postavljen pod kuratelo Ernst Krištof, bivši c. k. stot-

nik in vodja mapirkega oddelka v Ljubljani.

Delovanje rešilne postaje v mesecu maju. V preteklem mesecu je rešilna postaja intervenirala 38krat in sicer: pri 24 moških in pri 14 ženskah. Slučaji so bili nastopni: 3 obolecstvi, 1 kap, 4 teški porodi, 5 zlomljenih nog, 1 zdrobljenje reber, 3 zmečkanje udov, 3 ranjenja vsled padcev, 1 vsled tepeža, 2 zblaznelosti, 15 transportov bolnikov.

Secesija pri ljubljanskih novih stavbah. Dunajčanje in Gradčanje se nekateri ljubljanski gospodi grozno čudijo, da premore toliko lišpa in luksusa. V Ljubljani je zdaj s e d e m hiš od zunaj secesijoniistiško — »sfusanih«!

V Zagreb je odšlo v soboto popoldne — kakor smo kasneje zvedeli — 127 mož 27. pešpolka.

Tujcev je bilo v Ljubljani meseca maja letos 2659 (med temi 130 taci in vnanjih držav). V posameznih hotelih in prenočiščih jih je bilo nastanjenih: Pri »slonu« 817, pri Maliču 636, pri »Lloydu« 253, pri »južnem kolodvoru« 157 pri »Struklju« 107, pri »bavarskem dvoru« 75, pri »Grajčariju« 53, v drugih gostilnah 561. Napram mesecu aprilu (2434) jih je bilo zdaj za 225 več.

V Ameriko. Danes ponoči se je odpeljalo z južnega kolodvora v Ameriko 127 izseljencev s Hrvaškega in 24 izseljencev s Kranjskega.

Izgubljeno in najdeno. Na poti od sv. Petra nasipa po Škofjih ulicah, sv. Petra cesti in po poljski poti do nove infanterijske vojašnice je izgubil neki častnik srebrno škatljico za cigarete. Na pokrovu škatljice sta bili rezani črki M. H. — Branjevka Ivana Bartol, sv. Petra cesta št. 76, je zgubila v nedeljo zjutraj na poti od Cesarja Franca Jožefa jubilejskega mostu do šenklaške cerkve srebrno žensko uro s kratko srebrno veržico. — Gdčna Malalija Kožel, kasirka v kavarni »pri slonu« je včeraj zvečer izgubila na poti od Križevniških ulic po Gospodskih ulicah skozi »Zvezdo« in po Selburgovih ulicah do kavarne »pri slonu« zlato žensko uro, katera je imela na pokrovu vrezano ime »Melalie«; uro je našel gledališki igralec Franc Perdan in jo oddal na policijo. — Branjevka Marija Majdič iz Stepanje vasi št. 24 je izgubila včeraj na poti od Cesarja Jožefa trga po Poljanskih cestih do doma srebrno žensko uro. — Krojaški pomočnik Franc Lukežič je našel včeraj zvečer v Lingarjevih ulicah polomljen bicikelj. — Ivana Pezdir, sluga žena, Mestni trg št. 18, je našla v nedeljo v Latermannovem drevoredu zlato žensko uro.

Slovensko trgovsko društvo »Merkur« v Ljubljani naznanja, da se iščejo potem društvene posredovalnice od strani gg. trgovcev naslednje moči v nameščenje: 5 pomočnikov manuf. stroke za Ljubljano, 1 pomočnik manuf. stroke za Celovec, 1 pomočnik specier. stroke za Ljubljano, 1 pomočnik spec. stroke za Koper, 3 pomočniki mešane stroke za deželo, 1 pomočnik želez. stroke za Kranj, 1 korespondent (stenograf) za Celje, 1 blagajničarka za deželo, 1 učenec za manufakt. trgovino v Ljubljani. Od strani nastavljenecv iščejo naslednji službe: 5 pomočnikov spec. stroke, 2 pomočnika manuf. stroke, 4 pomočniki mešane stroke, 2 pomočnika spec. in manuf. stroke, 3 pomočniki spec. in želez. stroke, 2 kontorista (eden za mesec oktober), 1 volonter, 1 učenec za manufakt. stroko, 1 blagajničarka.

Huda kri. Anton Kramar, delavec stanujoč na Glinah št. 11 in njegov brat Rudolf Kramar, prostak pri c. kr. brambovskem pešpolku št. 27 prišla sta v nedeljo popoldne v gostilno »pri Lahu« na Rimski cesti št. 11. Prepirla sta se med seboj in delala nemir v gostilni. Ko je Anton Kramar ubil jedno šipo, ga je natakalar L. Galante s pomočjo kuharice Marije Streker iz gostilne odstranil na kar pa je Rudolf Kramar potegnil bajonet in se začel groziti proti natakarku in kuharici. Mej tem je Anton Kramar zunaj pri steklenih vratih razbil 7 šip in tako razgrajal, da je neki orožniški nadporočnik, ki je to iz orožniške vojašnice videl, poslal dva orožnika tje, ki sta naposled prostaka Rudolfa Kramarja aretirala in odgnala seboj v vojašnico. Anton Kramar je šel za bratom v vojašnico in je bil tamkaj, ker je tudi razgrajal, po policijskem stražniku, ki je bil o dogodku izvedel in je prišel v vojašnico, aretiran. Ko je policaj prignal Antona Kramarja do vežnih vrat orožniške vojašnice, mu je ta ušel in tekkel po Rimski cesti, a policaj ga je dohitel in vklebil. Mej potjo na magistrat je Anton Kramar policaja na vso moč psoval in v Poljanskih ulicah ga je hotel z vklejenima rokama udariti po obrazu in bi ga tudi bil udaril, da se ni pravočasno umaknil. Rudolfa Kramarja so orožniki odpeljali v brambovsko vojašnico.

Za Prešernov spomenik nabranih je do zdaj 34.500 K, spomenik bo stal pa po novem načrtu izdelan, okroglo 48.000 K. — Kakor čujemo, vršila se bo de koncem julija letos v »Zvezdi« velika ljudska veselica v prid Prešernovemu spomeniku, ki bo obsegala vsakovrstne zabave: ljudske igre, petje, i. dr. Svirla bo de pri tej veselici godba 30

mož; za jed in pijačo bo de skrbelo šest gostiln (restavracij) ki bodo po »Zvezdi« razpostavljene.

Dogodki na Hrvaškem.

Kljub dementiranjem, da bo ban Hedervary ostal na svojem mestu, je njegov položaj, kakor se poroča iz Budimpešte, jako omajan ter se v političnih krogih za trdno misli, da bo njegov naslednik dr. Stjepan Spevec ali pa neki neaktivni hrvaški general, kajti aktivni general po zakonu ne more biti ban Hrvatski.

Iz Zlatara se poroča, da je na meji hrvaško-slovenski zopet pomnoženo orožništvo. Vsak, kdor gre preko meje, se mora legitimirati. Vsled tega je v okolici zlatarski jako napet položaj. Narod je tako ogorčen nad mažaroni, da se isti boje po 6. uri zvečer iti na ulico, ker so boje, da ne bi bili napadeni od naroda. Zlatarskega okrajnega načelnika Prikrila in druge mažarone spremljajo pri komisijah močni oddelki orožnikov. Orožništvo in vojaštvo patrolira noč in dan, ker se boje napadov na gradove znanih mažaronov grofa Keglevića in Halpera.

Na mnogih krajih v Zagorju se je pojavil ogenj na poslopjih mažaronov. Oblasti krdevito delajo, da najdejo vodje, a to je brezuspešno, ker ves hrvaški narod je v odporu proti nezakonitostim ter kliče: »Dajte drugega bana!« »Proč s Hedervaryjem!«

V bližini Zlatara se je razpočil dinamit z velikim pokanjem. Dosedaj še ni znano, koliko je škoda, a to je bil znak odpora proti dohodu mažaronov. V Tuhliju je došlo do očitne borbe z orožništvom. Na poštab ob meji se pleni vse, kar gre na Slovensko, pisma, brzojavi i. t. d. Kolodvor v Zlataru so na novo razbili. Sedaj je okoli kolodvora postavljen vojaški kordon. Vsi železniški mosti so zastraženi po orožnikih in vojakih. Od Varaždina do Zagreba je pravo obsedno stanje, ker se ban Hedervary najbolj boji Zagorja.

Pri velikanskih demonstracijah binkošne praznike v Zagrebu sta bila ranjena dva Slovence, a ostali so vai zaprti. To noč je bilo aretiranih preko sto zagrebskih meščanov. Ranjeno pa je precejšnje število ljudij. Povsem točnih in matematičnih vesti ne meremo podati o tej grozni noči, ker so te velike demonstracije počele, ko se je že mrak spustil na mesto zagrebsko.

Pri prometni zgradbi je razbitih 238 šip. Policaji so morali pobegniti. Pet policijskih konj je nesposobnih za nadaljnjo službo. Nemiri so bili tako obsežni, da je posredovala vsa garnizija, vstevši domobranstvo in topničarstvo. Včeraj sta došla v Zagreb še dva ulanska eskadrona. Množica je pobila tudi šipe pri uredništvu »Agrar Zeitung«, kamor je hotela ulomiti, na hiši, kjer stanuje sekcijški šef Krajčević, Pavičič in poslanec Pliverič, so pobila vsa okna. Na policijo je celo iz privatnih stanovanj letelo kamenje. Radarji so v množico streljali, kar je množico le še bolj razdražilo.

Od znanih odličnjakov so zaprti in se nahajajo v sodnih ječah: Prof. Pasarić, dr. Heimrl, dr. Potočnjak, dr. Superina, dr. Lorković St. Radić, V. Wilder, župnik Jemeršić, župnik Tomljenović, klerika Sušnjak in Skrinjar, lekarnar Suhomel (puščen na svobodo), knjižarja Čupak in Dujak, vodji socialistov Korak in Bukšeg, pravnik Elegović, Levačić Kučera, Rakoš, srednješolci Hočvar in Polić. — Suspendirani so: Trnski, okrajni predstojnik v Križevcu (zaprt); Marac, načelnik brodskei, dr. Dobrila, mestni svetovalec, okr. predstojnik Mrzljak, okrajni sodnik Čepulić; Vrbanić in Sifter, davčna uradnika. Župan v Vukovarju je tudi suspendiran. Pravijo, da radi nepravilnosti pri poslovanju z živinskimi potnimi listi, a vzrok bo gotovo drugi. Tudi sedem občinskih predstojnikov v sirmiškem okraju je suspendiranih. In ban pravi, da je na Hrvatskem mir. Te dni je bil pri cesarju fcm. Klobus in pravijo, da je cesarju povedal resnico o položaju.

Načelnik policije v Zagrebu dr. Mihelić je sam priznal dopisniku »Egyotertes«, da pismena tajnost nič več ne obstoji. Posebno odpirajo pisma, ki so namenjena v Slovenijo, Češko in Francosko. Spijonaža cvete. Mej delavce hodijo špijoni, oblečeni kot delavci.

Pri nedeljskih izgredih v Zagrebu so demonstrantje s kamenjem napadli poslopje, v katerem se nahaja uredništvo »Narodnih Novin«, znanega, v hrvaškem jeziku pisanega glasila oficijelne mažaronske stranke.

Na Ilici so se ponavljali nemiri še v pozno noč, pri katerih je prišlo do spopada s policijo na konjih. Ta pa demonstrantom ni mogla do živga, ker so preko trga nategnili žice, preko katerih policija na konjih nikakor ni mogla naprej.

Od pravo naglega sode za Sušak napovedujejo za jutrišnji dan, če se nemiri ond ne bodo več ponavljali.

Poslanec Erazem Barđić je šel v Ogulin, da se zavzame za stotine ond zaprtih oseb, Nikolaj Starčević, katerega so orožniki prebodli v Fužinah, se nahaja v bolnici v Ogulinu. Ko se je zgrudil, zavezala mu je rano neka Jela Polićeva, nakar so orožniki tudi njo aretirali. Reva ima petero neprekrbljenih otrok, mož je v Ameriki, a nje ne izpuste iz zapora, dasi ni nič zakrivila. In ob takih dogodkih naj ostane naše srce mrzlo?

Balkan.

» Iz Carigrada. Turška vlada je podala avstrijskemu in ruskemu poslanstvu daljše pismeno poročilo o izvršitvi reform v solunskem, monastirskem in skopijskem okraju. Podrobnih podatkov je razvidno, da je do slej ustanovljenih 722 izven turških žandarjev in 121 policajev. Petnajst je bilo postavljenih posebno za to, da preiskujejo razne nerednosti in zakriviljenja. Do konca prejšnjega meseca je bilo imenovanih 2944 poljskih stražnikov, med njimi 1677 kristjanov. Na več krajih so ustanovljeni novi okraji. Veliko ljudi je bilo že aretiranih za voljo samovoljnih zločinov. Komisije, poslane do omenjenih okrajev so že na delu. Podružnice turških bank so že začele poslovati. Poleg teh projektov obsega imenovano poročilo tudi več načrtov o železnicah. To poročilo avstrijskemu in ruskemu poslaniku o izvršitvi reform je dobro znamenje, ker so oni okraji zelo zanemarjeni in je položaj skrajno neugoden.

» Bolgarska vlada se pritožuje še vedno nad mnogoštevilnim aretiranjem v provinci jah. Toda Turki trdijo, da morajo oni napraviti red in mir, zato da ni čudno, ako se brez povoda zapirajo tudi taki ljudje, ki sicer nimajo z vstaškimi gibanjem nič opraviti. Gotovo da je temu kriva turška ogorčenost nad posameznimi bolgarskimi komiteti in bolgarskimi novinami, ki stoje na strani vstaških čet.

» Iz uradnih turških izjav je gotovo, da so pripeljali v kastamski okraj v Mali Aziji 47 albanskih izgnancev.

» Iz Drinopolja prihajajo poročila, da sta pred nekaj dnevi napadli dve bolgarski vstaški četi, broječi po 40 mož, v Turnovadžiku turško vojaško posadko. Tudi izgubila pet mož, vstajniki pa so utrpeli dva moža.

» Grki in Makedonci. Nezaslišano je, kako čudno da se obnašajo Grki v makedonskem vprašanju! Turško vlado podpirajo na vse načine, in število grških oficijev, ki stoje v službi proti Slovanom, je poskočilo že na 150. Slovanske prebivalce love, koder jih morejo, in jih preiskujejo. Minulo nedeljo so odpeljali več oseb s parnikom v Smirno. Največ prijetih seveda morajo izpustiti, ker ne najdejo na njih nič sumljivega. Ako pomislimo, da so še prav ti Grki pred šestimi leti beračili za pomoč proti Turkom, se moramo čuditi njih propalosti! Prijela se jih je taka zavist nasproti Bolgarom, da bi jih rajše danes nego jutri izročili v roke Turkom in jim pograbili njih imetje. To grdo početje vzbuja pozornost po vsem svetu. Kriva je veliko zdvijana policija, o kateri Grki sami pravijo, da bi vladal po državi lepši mir, ako bi je ne imeli. Prijeti se večkrat celo, da kmečko prebivalstvo samo strahuje policijo, da se naredi red in mir. Pred nekaj dnevi so napadli stanovanje policijske postaje, kjer so zažgali vse skup, da so se tako maščevali nad neko smelostjo policajev. In ta policija sestoji iz vojakov! Kako bi ti ljudje ravnali proti Bolgarom, ako bi sultan njim poveril vojsko.

» Bolgarski kabinet je zagotovil turškega komisarja v Sofiji svoje udanosti, kar so na Porti sprejeli baje z največjim veseljem. — Poslednjega boja v Smerdeši so se udeležili turški bašibozuki. Bolgari so izgubili do 200 ljudi. Kakor poroča turška vlada, preiskuje civilna in vojaška komisija skupno dogodka v Smerdeši. Da li si turška vlada umila roke pri teh dogodkih, zvrča vso krivdo turške vojske na njen samovoljno postopanje.

» Iz Sofije poročajo, da ima Načevič zagotoviti turško vlado, da bod bolgarska vlada varovala mir in red a d naj tudi turška vlada sama poskrbi s potrebnimi pripomočki, da ne bo kalila miru na sproti bolgarskemu prebivalstvu. — Ministri za notranje stvari Petkov se je izrazil, da morajo domača bolgarska vprašanja biti preje rešena nego poravnanje makedonskih homatij. Morebiti, pravi, pridejo Makedonci kmalu do prepričanja, da bi jim nov upor nič ne koristil, a Bolgarom, pravi, ne more biti vsejedno, ker bi sicer kulturno in cerkveno delovanje bolgarskega prebivalstva na Makedonskem veliko trpelo.

Izpred sodišča.

Izpred porotnega sodišča.

Tepež v Spodnji Šiški. V nedeljo 1. dec. m. l. je bilo nekaj mladih Ljubljancev v gostilni pri Orašu v Spodnji Šiški; bili so dobre volje in so se pred gostilno zapeli. To pa je vjezilo pred gostilno "pri združenju" stoječe blapce ter so pričeli ljubljance izivati. Prišlo je do prepira med obema strankama in ker so se Ljubljanci zbal napada od strani blapcev, so bežali v gostilno "pri združenju"; tu so krčmarju povedali, da jih hočejo blapci napesti, na kar so krčmar, njegova žena in 18letni krojaški pomočnik iz Podgorice Janez Cedičnik stopili v vejo ter tiščali steklene čuri, skozi katere sta že vdreti silila blapca France Vinšek in Jože Mihelčič. Prvemu se je že posrečilo izsiliti uho v vejo, a so ga kmalu vun iztirili; na to je pritiskal Jože Mihelčič; v tem pa je nekdo od znotraj razbil žipo steklenih vrat in skozi to luknjo je sunil Cedičnik z nožem Mihelčiča v prsa in ga je smrtno nevarno ranil. Poškodovanec je sicer za silo okrevale, vendar je po izreku izvedencev postal za celo nezmožen. Porotniki so vprašanje težke telesne poškodbe zanikali, pač pa pritrtili vprašanje na prekoračenje silobrana. Obsojen je bil na 3 mesece zapora.

Vode ni maral. V Daljnivasi pri Janžu Dežmanu je bilo v petek dne 27. marca nekaj veselja, kajti delavci so pili žganje za "likof", katerega jim je dal gospodar po dokončanem delu. Proti večeru je prišel v hišo tudi precej pijani Krmarjev hlapec Tone Kocmur, ter se vsoedel k peči. Ker mu je začelo prihajati slabo in je začel bljuvati, ponudil mu je France Zupet vodo, katere pa Kocmur ni maral, nakar mu jo je ta za vrat zli. Prišlo je do prepira, nasprotnika sta se spoprijela, a gospodar Dežman je Kocmura z lepo iz hiše odpravil in vežna vrata za seboj zaklenil, ker je opazil, da sili Zupet za Kocmurjem. Ta je res smuknil skozi kuhinjske duri, zgrabil pred hišo bukovo vejo, ter z njo vdaril s tako silo Kocmura po glavi, da se je takoj na tla zgrudil in kmalu umrl. Zupet ne taji dejanja in priznava tudi, da mu Kocmur ni ničesar žalega storil, pripomni pa, da ga je le to razburilo, ker ga je hotel v hiši udariti s steklenico. Zupet je bil obsojen na 3 leta težke ječe, poostrene z 1 postom na mesec.

Razne stvari.

Najnovejšje od raznih strani

Strašen potres so imeli v Armeniji. Več vasi je porušenih. Čuje se, da je 2000 oseb mrtvih. Potres je divjal posebe v okraju Wan. — Zaroto proti laškemu kralju so odkrili v Marziji. Prijeli so osem anarhistov, ki so hoteli meseca julija umoriti laškega kralja na njegovi poti na Francosko. — Poljski narodni kongres se je vršil binkošne praznike v Lvovu. Navzočih je bilo več sto oseb. Izvolili so se trije odbori in stavili sklepi glede narodne organizacije. — Velik vihar so imeli o binkoštnih praznikih na Dunaju. — Železniški stroji preko nasipa se je prevrnil pri Szent Endre na Ogrskem. Težko sta ranjena vlakovodja in kurjač. — Smrt pri dirki. Slavni ameriški dirkač Henri Elkes je bil pri Bostonu od svojega tekmeča Stinsona povožen. Elkes si je popolnoma razbil glavo in obležal mrtev.

Velikanska povodenj divja v Severni Topeki v Ameriki. Ta kraj je po vodah popolnoma ločen od drugih krajev. Poleg vode je izbruhnil v Severni Topeki strašen ogenj, v katerem je zgorelo 30 oseb. Od 10.000 ljudi jih je 7000 zapustilo mesto. 150 oseb je utonilo. Ves severni del mesta Topeke je pod vodo in bati se je, da so ond razrušena vsa poslopja. Železniški most Union Pacific železnice se je podrl. Sedemindvajset oseb je pri tem utonilo. Pet drugih mostov je voda podrla in odnesla. V Kansas City, drž. Missouri se je vnel silno velik požar, ki je vpepelil veliko število hiš. Vseled hudega deževja je pa bil po gašen navstali velik požar. Jedinia železniška zveza se vzdržuje na jugozapad. Vseled gromadenja obrata s tovari mora trgovina mirovati. Teletonske in brzojavne zveze so pretrgane, izvzemši one na Vahod. Radi prebivalcev mesta onkraj reke Kansas so v velikih skrbih. Vzlic vsem prizadevanjem ni bilo možno ustvariti zveze žnjimi. Podporne komisije dajejo živeža tisočem. Redarstvo je dobilo ukaz, naj takoj ustrelj vsakogar, ki bi hotel pleniti. — V Gainstille je vihral včeraj opoludne tornado (vrtine), ki je kar raztrgal mnogo hiš, a druge je odnesel daleč proč. Sodi se, da je poginilo nad 200 oseb. Vihar je podrl več mlinov za pavolo. O tem je bilo usmrtenih 80 oseb.

Falbovi kritični dnovi. Po Falbovem bodo letos kritični dnovi: 24. julij, 22. avg., 21. sept., 20. okt. in 4. dec. Manj kritični so: 9. julij, 8. avg., 7. sept., 6. okt.,

5. in 19. november ter 18. december. September bo baje toplejši nego avgust, izredno topla bota oktober in november.

Lastno mater ustrelil je v Königsqoehu pri Graubrunnu 23letni kmečki fant Ivan Weidenauer. Neprevidno je preskušal puško, ki se je sprožila in 47letna mati se je mrtva zgrudila.

Spominski dan goljufije. Dne 9. t. m. bilo je 30 let, ko je bil takozvani krah na Dunaju. Bila je največja denarna in borzna kriza v zgodovini. Nastopili so goljufi javno in so milijarde izželi ljudstvu. Najbolj so bile mreže sleparjev razpete v Avstriji in Nemčiji. Nova podjetja so rasla čez noč in je v dveh letih in pol v civiliziranih državah bilo nad 30.000.000.000 mark v borzni spekulaciji. Najbolj se je spekuliralo v Avstriji, kjer se je od 1. 1867 do 1873 ustanovilo nič manj nego 1005 akcijskih družb nominalne vrednosti 4.000.000.000 gld., od katerih podjetij jih je seveda nebroj ostalo le na papirju. Pred vsem se je goljufalo na borzi in pa v stavbenih bankah. Na borzi igralo je vse: od najvišjih krogov do nižjega ljudstva; bilo je, kakor da bi se bilo plemstvo z judi zvezalo v namen, iz ljudstva izžeti kolikor mogoče velike svote. Dne 7. maja je bil prvi kritični dan in 8. maja 1873 se faliralo 90—100 borznih obiskovalcev. 9. majnika napovedali sti konkurs neka velika komisijaka družba in nek spekulant. Sledil je splošen polom. Izgubljeni so bili milijoni. Nepopisni prizori so se vršili na borzi. Z goljufi in sleparji bili so zmerjani reprezentanti velikih borzijancev, ker so med ljudstvo spravili papirje, ki niso imeli nobene vrednosti več. Vsa pomoč države same je bila zaman. Proračunali so, da je bilo tiste dni na borzi izgubljeno nič manj nego 907 milijonov goldinarjev. Banke so zgubile 366, industrijska podjetja 135 in transportne vrednostne listine 105 milijonov goldinarjev. Samomori bili so na dnevnem redu, tisoč in tisoč prej bogatih družin prišlo je čez noč na beraško palico, ne računajoč tisoče in tisoče, ki so vsled kraha zgubili zaslužek. — V ostalih državah posledice niso bile tako grozne, kakor so bile v Avstriji. Dunajska kriza je posebno uplivala na Vratislavo, kjer je bilo mnogo dunajskih papirjev na trgu, toda tudi Lipsko, Frankobrod, Hamburg in Berlin je trpel, kljub temu, da na Nemškem borzijanci dunajskim papirjem niso zaupali. Toda tudi v Nemčiji kriza ni izostala, a prišla je preko Amerike, kjer so propadle na dunajskem "krah" prizadete banke Joy, Cook & Co, Fisk, Halch & Comp. Pri teh bankah bil je nemški kapital močno angažiran in posledica je bila, da so tudi v Nemčiji propadle Omstorpova društvena banka, pomerska železniška družba in druge. Tudi v Nemčiji ni bilo večjega kralja, ki ne bi bil vsled tega trpel. Toda likvidacija na Nemškem se ni razvila tako hitro kar čez noč, kakor v Avstriji. Kriza se je razširila celo na angleški, skandinavski in ruski denarni trg in je prizadela industrijo tudi na Francoskem, da, prizadet je bil celo denarni trg v Aleksandriji in južni Ameriki. Največje dobičke pri krizi so imeli judje, kojih premoženje se je ravno vsled te krize grozno pomnožilo.

Naš prestolonaslednik. Neki budim peštanski list je pred kratkim prinesel lepo sliko o našem prestolonasledniku. Najprvo opisuje njegovo vnanost, potem pa pravi nadalje: Nadvojvoda in njegova soproga živita popolnoma ločena od sveta. Ako le mogoče, se ne kažejo v javnosti. V vsej cesarski hiši je najboljši prijatelj prestolonaslednikov — cesar, kateri se s polnim srcem veseli sreče svojega vnuka in ki kneginjo Hohenberg res očetovsko ljubi. Pogosto jih tudi obiskuje. Po poroki prestolonaslednika s kneginjo Hohenberg so ju že vsi člani cesarske hiše posetili. Soproga nadvojvode Friderika, Izabela, je tudi obiskala prestolonaslednika. Sploh kažejo vsi nadvojvodi in nadvojvodinje veliko odkritosrčno in neprisiljeno ljubezni napram tej dvojici. Z res gniljivo intimnostjo obuje nadvojvodinja Marija Terezija, soproga umrlega nadvojvode Karola Ludovika, in njeni dve hčeri z gosposarico Belvedere-palače. Kneginja Hohenberg je večinoma samo v krogu najbližjih svojcev. Postave je srednje velike, krasne. Posebno ljubi lepo mesto Poczony. Palača Belvedere je zaprta vsemu svetu, zlasti pa časnikiarjem Javnost komaj ve, da velja nadvojvoda Frano Ferdinand pri cesarju v juridičnih vprašanjih kot velika avtoriteta; naredil je namreč svoj čas iz prava izvrstno skušnjo. Ravno tako je prestolonaslednik za cesarja tako rekoč sekoijski šef ogrskega časnikiarstva. Vsek dan bere mnogo časopisov različnih struj, in napravi iz uvodnih člankov, političnih poročil in parlamentarnih govorov nekaj ekspert katerega potem rabi cesar. Strideestletn, mož — nadvojvoda je rojen leta 1863, njegova soproga je pet let mlajši — nikakor ne mara, da bi se časopisje mnogo pečalo z njegovo osebo. Na noben način ga ni mogoče pripraviti do tega, da bi popravil časnikiarska poročila. »Saj bo prišel čas,« tako vedno pravi, »ko se bo izpričalo, da se me je napačno sodilo.« Privatno življenje prestolonaslednikovo in njegove soproge pre-

veva skozi in skozi verski duh. Vsek dan sta oba pri sveti maši in vsek mesec prejmeta svete zakramente. Včasih se dogodi, da gresta po noči, ko so gostje odšli, v kapelo in ond molita pred Najsvetejšim. — V gledališče zelo malo zahajata. V denarnih zadevah je prestolonaslednik velik ekonom. — V politiko je posegel prvokrat po iniciativi cesarjevi na Silvestrov večer min. leta. Poklical je v odločilnem trenutku ministerstva predsednika in mu rekel: »Naredite mir, drugače se cesar odpove.« Na koncu pogajanj mu je menda dejal: »Če pre vzamem jaz, naredite samo med Nemci mir in red.« — Druge velepomembne besede je baje izpregovoril tudi v decembru minolega leta, ko je dejal: »Mi ne smemo na noben način postati sužnji Nemčije!« Obračali so te besede na trozvezo, da menda ne bo resnično. — V dobro poučenih krogih se zlasti govori, da bo imel prestolonaslednik v najkrajšem času vplivno besedo na Ogrskem.

Dvanajst dni pod vodo — živ. Pri zadnjih velikih nezdah na Severnem morju se je ponesrečil tovorni brod »Ernete«, ki je vozil iz Memela v Oldenburg. Na ladji je bilo poleg kapitana Engellandta še troje mornarjev. Nemoč je bilo uiti viharju. Kapitan se je ravno mudil v kajiti, ko se silen val zažene v ladjo in jo prevrne. Vse tri mornarje je vrglo raz krova v razburkano morje, kapitanu pa je val zatvoril vrata kajite, da jih ni mogel več odpreti. In vihar je metal ladjo po morju, dokler je ni šele dvanajsti dan dobila neka druga ladja. Mislili so mornarji najpreje, da je to kak ostanek razbite ladje. Pa ko so jo pritegnili k svoji ladji in se hoteli prepričati, so zagledali skozi okno nekega človeka v kajiti. Na morji si niso upali prodreti ladje, da bi oprostili nesrečnika, ker so se bali, da ne bi voda udrla v kajito in ga zadušila. Vlekli so torej ladjo do pristanišča in tu se jim je posrečilo oprostiti nesrečnega kapitana, ki je bil celih 12 dni pod morjem. Kapitan je izšel iz dvanajst dnevnega groba zdrav in čil, živeža je imel še za kake tri dni.

Društva.

(Vabilo na XXXIX. redni občni zbor »Slovenske Matice« v sredo dne 17. rožnika 1903 ob polstih popoldne v veliki dvorani »Narodnega doma« na cesarja Franc Jožefa cesti. Vrata razpravam: 1. Predsednikov oговор. 2. Letno poročilo tajnikovo za dobo od 1. rožnika lani do 31. velikega travna letos. 3. Poročilo blagajnikovo o računskem sklepu za 1. 1902. (Računski sklep in ostali računi so gg. društvenikom v društveni pisarni na ogled in jim bodo pri občnem zboru samem tiskani na razpolaganje). 4. Volitev treh računskih presojevalcev (§ 9. lit. a) dr. pravil). 5. Poročilo blagajnikovo o proračunu za 1. 1903. 6. Dopolnilna volitev društvenega odbora. Po § 12. društvenih pravil izstopijo letos iz odbora gg.: dr. Detela František, dr. Gregorič Anton, Hubad František, Pintar Luka, dr. Požar Lovro, Senekovič Andrej, Sušnik Ivan, dr. Ušeničnik Aleš in Wiethaler František. Razun njih bo občnemu zboru izvoliti po izstopivšem odborniku Ant. Funtku enega odbornika za dobo enega leta in po umrlem odborniku Simonu Rutarju enega odbornika za dobo dveh let. V odboru pa še ostanejo gg.: Bartel Anton, Finžgar František, dr. Glaser Karol, Grasselli Peter, dr. Iličič František, dr. Janežič Ivan, Koblar Anton, Kostanjevec Jožef, dr. Lesar Jožef, Levac František, Majoiger Ivan, dr. Murko Matija, Novak František, dr. Opeka Mihael, Orožen František, Perušek Raiko, Pleteršnik Maks, dr. Sket Jakob, dr. Starč Jožef, Svetec Luka, Šuklje František, Tavčar Alojzij, dr. Tavčar Ivan, Vavru Ivan, Vilhar Ivan, dr. Zbašnjik František, Zupanič Anton in Zupanič Vilbald. — Vsaj 20 odbornikov mora pravilno bivati v Ljubljani, izstopivši smejo biti zopet voljeni. Pri volitvi treh računskih presojevalcev in pri volitvi odbornikov se vstavejo tudi zakonito podpisani volilni listki nenavzočnih društvenikov. 7. Posamni nasveti in predlogi (Kdor želi v smislu § 4. lit. a) društvenih pravil staviti kak nasvet, ga mora po § 2. lit. a) opravičeno reda predložiti odboru in storiti to vsaj do 10. rožnika t. l., če hoče, da pride v občnem zboru na razgovor — Fr. Levac, predsednik, E. Lah, tajnik, dr. J. Starč, blagajnik.

Darovi.

Poslani našemu uredništvu:

Deželni poslanec g. Mejač za »Sloven. krščansko socialno zvezo« 20 kron. Hvala iskrena!

Za družbo s v. Cirila in Metoda.

Mestna višja dekliška šola v Ljubljani ob majnikovem izletu v Kamnik namesto razglednic 36 K. — G. dr. Ivan Svetina dar za sv. mašo na Rožniku binkoštno soboto 20 K. — Mohorjani župnije Studenice pri Poljčanah 3 K.

Bog plačaj!

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 3. maja. Mladočeški klub ima v petek sejo, da končno določi svoje stališče napram novemu proračunskemu provizoriju. V mladočeških krogih vlada veliko razburjenje proti vladi in mnogi poslanci so mnenja, da je najboljšo sredstvo proti Körberju obstrukcija.

Trst, 3. maja. Po mestu je bilo raztresenih na stotine listkov s protiavtrijskimi pozivi. Podpis na listkih je »Italia irredenta.«

Zagreb, 3. junija. Orožništvo straž vsa poslopja, na katerih so demonstrantje pobili okna. V čakalnicah na kolodvorih tabori vojaštvo. Policijski načelnik Mihičič se upa samo v družbi petih orožnikov na ulico.

Zagreb, 3. junija. Sedanji načelnik policije, Mihičič, bo odstopil in vodstvo policije bo zopet prevzel okr. predstojnik Winkler.

Zagreb, 3. junija. Vsled demonstracij o binkoštih je aretiranih 79 oseb, mej njimi štiri dame. Enemu stražniku je odbito uho. Tudi pri poslancu Egersdorferju in pri mažarski kazini so pobita okna.

Zagreb, 3. junija. Hrvatski opozicijski poslanci so imeli sejo, v kateri so se posvetovali, ali naj zaprosijo avdienco pri cesarju. Sklenili so, da tega ne store.

Zagreb, 3. junija. Ogrska poslanca Lengyel in Visontai sta došla sem.

Split, 3. junija. Potrjujejo se vesti, da je frančiškan nadžupnik v Metkoviću vneti Hrvat Mat. Simić aretiran. Simić je ena najpriljubljenejših oseb v Dalmaciji.

Solnograd, 3. maja. Princezinja Lujza se je spravila s svojim očetom. Oče jo obišče 12. t. m. v Lindau, nakar se princezinja preseli na Francosko.

Olomue, 3. junija. Škofijski list poroča, da bo nadškof Kohn odpotoval 5. junija v Rim.

Rim, 3. junija. Protiavtrijske demonstracije so se ponovile. Nek urednik, ki je bil pri nemirih v Salerno ranjen, umira.

Solun, 3. junija. V vasi Pirgo je oblast aretirala vse vdeležnike nekega pogrebnege spreveda. Ko je odprla krsto, našla je krsto napolnjeno z orožjem, mrliča pa ni bilo nikjer.

Pariz, 3. junija. S Kitajskega se poroča, da je v okraju Jünan Haien vstaja. 200 francoskih podanikov se ne upa iz mesta Möng Toe.

Pariz, 2. junija. »Agence Havas« poroča o velikem napadu na generalnega guvernerja v Algiru Jonnarta in njegovo številno spremstvo na potu mimo Figuiga. Z mestnega obzidja so oddali Marokanci več strelav na guvernerjev spreved, a niso nikogar ranili. Pozneje so došli vojaki, ki so povzročili napadalcem občutno škodo. Generalni guverner je pravočasno pomaknil od mesta, ki si je je ogledal le od daleč.

New York, 3. junija. Po poročilih iz Kansas City je ond utonilo 200 oseb.

Drobiž.

Razmere na Hrvatskem. Ministru za vnanje stvari grofu Goluchovskemu, dospela je jako ostra nota turškega velikega vezirja, kateri zahteva, naj Avstrija takoj napravi red na Hrvatskem, ker bo sicer Turčija prisiljena okupirati našo državo in napraviti red. — Madjarska vlada je listu »Hrvatsko pravo« zaplenila tudi naslov, ker na Hrvatskem ne obstoji več nikakega prava ne pravice.

Poslano.

Za bilanco I. žrebliarske zadruge v Kropi, katero je načelnštvo izdalo brez moje vednosti ali pregleda, meseca maja tega leta, in me podpisalo kot nadzornika samovoljno brez moje vednosti, nisem odgovoren za nobeno piščo v bilanci. Odstopil sem od zadruge vze junija meseca 1902. leta. Naj se toraj moje ime ne zlorablja.

Kropa, 29. maja 1903.

Fr. Hoenigman,

župnik.

„SLOVENE“

se prodaja
doslej v naslednjih ljubljanskih
tobakarnah:

Blaž N., Dunajska cesta 12.
Brus Maks, Pred škofijo 12
Dolenc Helena, Južni kolodvor.
Kališ Alojzij, Jurčičev trg 2.
Sušnik Josipina, Rimska cesta 24.
Tonich Ivana, Florijanske ulice 1.
Vrhove Ivan, Sv. Petra cesta 52

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m, srednji zračni tlak 746.0 mm

Čas opazovanja	Stanje barometra, v mm.	Temperatura po Celsiusu	Vetrovi.	Nebo	Padačina v 24 urah v mm.
2. 9. zveč.	731.8	15.4	sl. zah.	oblačno	2.5
3. 7. jut.	733.3	14.4	sl. jug.	oblačno	
2. popol.	730.4	22.8	sl. jvzh.	»	

Srednja včerašnja temperatura 17.3°, normale 16.2°.

Žitne cene

dné 3. junija 1903.
(Termin.)

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za oktober	K 7.59	do 7.58
Rž za oktober	» 6.57	» 6.58
Oves za oktober	» 5.46	» 5.48
Koruzna za julij	» 6.34	» 6.36
» za avgust	» 6.40	» 6.41

(Efektiv.)

Dunajski trg.

Pšenica banaska	K 7.85	do 8.40
Rž južne železnice	» 7.80	» 8.15
Rž	» 6.90	» 7.10
Ječmen	» 6.40	» 7.25
» ob Tisi	» —	» —
Koruzna ogrska	» 6.65	» 6.80
Cinkvant	» 7.40	» 7.90
Oves srednji	» 6.15	» 6.30
Fizol	» 6.75	» 14.25

Dunajska borza

dné 3. junija.

Skupni državni dolg v notah	100.40
Skupni državni dolg v srebru	100.25
Avstrijska zlata renta 4%	120.70
Avstrijska krona renta 4%	100.90
Avstrijska inv. renta 3 1/2%	92.85
Ogrska zlata renta 4%	120.85
Ogrska krona renta 4%	99.45
Ogrska inv. renta 3 1/2%	91.—
Avstro-ogrsko bančne delnice	16.41
Kreditne delnice	657.—
London vista	239.80
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. v	117.20
20 mark	23.44
20 frankov	19.06
Italijanski bankovci	95.25
C. kr. cekini	11.29

Kovač

se išče za kovačnico, opremljeno z vsem
kovaškim orodjem. Najemščina zmerna. —
Pojasnila daje **Janez Dernuljec** v Strugah
p. Videm pri Dobrépoljah. 773 3—1

Takoj sprejemem

tri pomočnike

in

jednega učenca.

Anton Čebulj,

772 3—1 krojaški mojster

na **Savi pri Jesenicah**, (Gorenjsko).

Vabilo

na

V. redni občni zbor

kmetijskega društva v Rovtah pri
Logatcu,

registr. zadruga z omejeno zavezo,
kateri se bode vršil

dné 14. junija 1903. ob treh pop.
v društvenih prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Odobritev računa za l. 1902.
3. Volitev načelstva.
4. Slučajnosti.

Načelstvo.

Vožnjekarte
in
tovorni listi
v

AMERIKO.

Kraljevi belgijski poštni parnik

Red Star Linie iz Antverpna
naravnost v

Novi Jork in Filadelfijo.

Koncesijonovana od visoke c. kr. avstrijske vlade.

Pojasnila daje:

Red Star Linie

Dunaj, IV., Wiednergürtel 20.

ali pa 318 12

KAROL REBEK v Ljubljani, Kolodvorske ulice 32.

Naznanilo.

Naznanjam sl. p. n. občinstvu, in
zlasti še gg. restavratorem, gostil-
ničarjem in gostom, da se v moji

parni pekarni

I. I. KANČ

Rimska cesta št. 16.

dobé vsaki dan

razven nedelje in praznika

ob pol 6. zvečer

novi pečene

cesarske žemlje

722 6—4

in

solnati rožički.

Kovaškega učenca

sprejme takoj

Vinko Hafner, kovač v Žabnici.

Pošta Škotja Loka. 761 2—1

Kmetiška posojilnica ljubljanske okolice,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo,

v Ljubljani, Marije Terezije cesta hiš. št. 1,

v Knezovi hiši,

obrestuje hranilne vloge po

110 95—55

4 1/2 odstotka

brez odbitka rentnega davka, katerega posojil-
nica sama za vložnike plačuje.

Uradne ure, razun nedelj in praznikov, vsaki dan
od 8. do 12. ure dopoldne.

Poštnega hranilničnega urada št. 828.406,

Telefon šte. 57.

Ciril-Methodove biškote

zantevajte slovenski rodoljubi v
vsaki prodajalni in pekarni. Ti
piškoti so najboljši.

Naročila sprejema družbin založnik **S.**
H. Škerl, Sv. Ivan pri Trstu.

Prodaja se prostovoljno po nizki ceni
molin s štirimi kamni in stope
ter kameniti jez,

Zraven je dvoje stanovanj, hlev in majhen
vrt. Vode ne primanjkuje nikdar, torej pri-
pravno tudi za kake tovarne. — Poselnik
ima tudi pravico do občinske gmajne.

Več pov. lastnica **Marija Pobovšar**,
Podkorenem št. 77, Posta Kranjska gora.
(Gorenjsko). 732 3—3

J. Pserhofer-jeve odvajalne kroglice

so prave le one z rudečim napisom „J. Pserhofer“ na
pokrovu vsake škatle.

Že mnogo let priporočajo zdravniki te kroglice kot zanesljivo, milo odvajajoče
sredstvo. Te kroglice delujejo tako rahlo, brez vsacih boletin, da jih brez pomisleka smejo
tudi otroci rabiti. 885 6—6
J. Pserhoferjeve odvajalne kroglice, med ljudstvom znane tudi pod imenom **Pser-**
hoferjevi svalki, se že nad 100 let izdelujejo prave edino le v

J. Pserhoferjevi lekarni

na Dunaju, I. Singerstrasse 15.

Zvitek s 6 škatlicami stane K 2.10.

Manj ko jeden zavitek se ne pošilja.

Ako se pošlje denar naprej, stane s poštino vred:

1. zvitok kroglic	K 2.60	4. zvitki kroglic	K 8.90
2. zvitka	» 4.70	5. zvitkov	» 10.50
3. zvitki	» 6.80	10.	» 18.50

Drugi posebno priporočljivi leki so:

J. Pserhofer-ja balzam za ozeblino, 2 lončka, naprej plačano,
franko K 2.15

J. Pserhofer-jova grenka želodčna tinktura, budično deluje
na želodec, 12
stekleničic, naprej plačano, franko 5.—

J. Pserhofer-ja balzam za rane, 12 stekleničic, naprej plačano,
franko 3.40

P. T.

Usojam si slavnemu občinstvu posebno mojim, cenje-
nimi odjemalcem najuljudneje poročati, da bodem, doslej
pod tovrdo

Andr. Druškovič naslednik

Val. Golob

obstoječo trgovino s železnino, ključarskimi izdelki, kovinskim
blagom in poljedelskimi stroji nadalje pod tovrdo

Valentin Golob

nespremenjeno vodil.

Zahvaljeval se cenjenim odjemalcem za doslej mi v
toliki meri iskazano zaupanje bodem se kar možno trudil
tudi v bodoče vsakej najsmelejši zahtevi najboljše, točno in po
najnižji ceni postresati ter se priporočam s odličnim spo-
štovanjem

774 3—1

Valentin Golob.

398 11

Zarezane strešnike vštricne

(Strangfalzziegel) in francoske (gepresste Falzziegel)

zidarsko opeko

cement, roman in portland

glinaste peči in štedilnike

plošče za tlak, šamotne in cementne

kot vse drugo stavbinsko blago

ponudijo po najnižjih cenah v poljubnih množinah

F. P. Vidic & Comp., Ljubljana.

Angeljnovino milo Marzeljsko (belo) milo

z znamko

449 104-19

sta najbolj koristni
Štedilni mili
za hišno rabo.
Dobivate jih po specerijskih štacunah!

Pavel Seemann

izdelovatelj mila
in čebelno-voščenih sveč
v Ljubljani.

Vabilo

na

redni občni zbor
hranilnice in posojilnice
v Poljanah nad Škofjo Loko
registrov. zadruga z neomejeno zavezo,
kateri se bode vršil
v nedeljo po sv. Telesu dne 14. junija 1903
ob pol 4. uri popoldne
v uradnih prostorih hranilnice in posojilnice.

Dnevni red:

1. Poročilo načelnika.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobrenje računov za l. 1902.
4. Volitev dveh udov načelnika.
5. Volitev dveh udov nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Ker ni bil dne 1. junija sklicani občni zbor radi premale udeležbe sklepčen, razpisuje se s tem novi, koji pa bode sklepal brez ozira na stvilo udeležencev.

770 1-1

Načelnstvo.

Prva tovarna koles (bicikljev)
lv. Puch v Gradcu

katere sloviti izdelki so dosedaj še vedno najboljši in neprekosljivi
ter zavarovani z oblastveno vpisano znamko I. Puch v Gradcu
podelila je
glavno zastopstvo za celo Kranjsko
strokovnjaku gospodu
Fran Čudnu v Ljubljani
pri katerem so vsakemu na vpogled razpostavljeni razni modeli.

341 13

Vino.

Na prodaj imam 45 vedrov starega
vina. Vzorci na razpolago.

Josip pl. Pohl,
750 3-2 župnik v Pišecah, Štajersko.

Vozni red

avstrijskih državnih železnico,
veljaven od 30. maja 1903.

Prihajalni in odhajalni čas označen je v srednjeevropskem času. Srednjeevropski čas je krajnemu času v Ljubljani za 2 minuti naprej.

Odhod iz Ljubljane (juž. kol.).

- Ob 12. uri 24 min. po noči osebni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal v Aussee, Ischl, Gmunden, Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genova, Pariz; čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, na Dunaj via Amstetten.
- Ob 5. uri zjutraj v Trbiž (ob nedeljah in praznikih do 15. septembra).
- Ob 7. uri 5 min. zjutraj osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solnograd; čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejevice, Plzen, Marijine vari, Heb, Francove vari, Karlove vari, Prago, Lipsko.
- Ob 7. uri 17 min. zjutraj mešani vlak v Kočevje in v Novo mesto.
- Ob 11. uri 51 min. dopoldne osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj.
- Ob 1. uri 5 min. popoldne mešani vlak v Kočevje in v Novo mesto.
- Ob 1. uri 40 min. popoldne v Lesce-Bled (le ob nedeljah in praznikih od 31. maja).
- Ob 3. uri 56 min. popoldne osebni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genova, Pariz; čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejevice, Plzen, Marijine vare, Heb, Francove vare, Karlove vare, Prago, Lipsko, Dunaj via Amstetten.
- Ob 7. uri 8 min. zvečer mešani vlak v Kočevje in v Novo mesto.
- Ob 10. uri zvečer v Trbiž, Beljak.

Prihod v Ljubljano (juž. kol.).

- Ob 3. uri 25 min. zjutraj osebni vlak z Dunaja via Amstetten, Solnograda, Lince, Steyra, Gmunden, Aussee, Pariza, Genova, Curiha, Bregence, Inomosta, Zella ob jezeru, Ljubnega, Celovca, Beljaka, Franzensfeste.
- Ob 7. uri 12 min. zjutraj iz Beljaka.
- Ob 8. uri 44 min. zjutraj mešani vlak iz Kočevja in Novega Mesta.
- Ob 11. uri 16 min. dopoldne osebni vlak z Dunaja via Amstetten, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejevic, Solnograda, Lince, Steyra, Pariza, Genova, Curiha, Bregence, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljubnega, Celovca, Lince, Pontabla.
- Ob 2. uri 32 min. popoldne mešani vlak iz Kočevja in Novega Mesta.
- Ob 4. uri 44 min. popoldne osebni vlak z Dunaja, Ljubnega, Selzthala, Beljaka, Celovca, Franzensfeste, Pontabla.
- Ob 8. uri 35 min. zvečer mešani vlak iz Kočevja in Novega Mesta.
- Ob 8. uri 38 min. zvečer iz Lesce-Bleda (le ob nedeljah in praznikih od 31. maja).
- Ob 8. uri 51 min. zvečer osebni vlak z Dunaja via Amstetten in Ljubno, iz Lipskega, Prage, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejevic, Lince, Steyra, Solnograda, Beljaka, Celovca, Pontabla.
- Ob 10. uri 43 min. po noči iz Trbiža (ob nedeljah in praznikih do 15. septembra).

Odhod iz Ljubljane (drž. kol.).

- Ob 7. uri 28 min. zjutraj v Kamnik.
- " 2. " 05 " popoldne " "
- " 7. " 10 " zvečer " "
- " 10. " 45 " ponoči " "
- (ta vlak le ob nedeljah in praznikih).

Prihod v Ljubljano (drž. kol.).

- Ob 6. uri 49 min. zjutraj iz Kamnika.
- " 11. " 06 " dopoldne " "
- " 6. " 10 " zvečer " "
- " 9. " 55 " ponoči " "
- (ta vlak le ob nedeljah in praznikih).

Lokalna železnica Ljubljana-Vrhnika.

Odhod: Prihod:

- Ob 7:29 zjutraj Ob 6:34 zjutraj
- " 2:13 popoldne " 12:29 popoldne
- " 8:15 zvečer " 6:59 zvečer.

G. PICCOLI
lekarnar v Ljubljani
dvorni dobavitelj Nj. Svetosti papeža

priporoča naslednje izdelke svojega kemično farmacevtskega laboratorija, ki se izgotavljajo kot sicer vsi drugi medikamenti z največjo skrbnostjo in snaznostjo.

Piccolijeva želodčna tinktura krepi želodec, vzbuja veselje do jedi, pospešuje prebavo in odprte ter je posebno učinkujoča pri zaprtju. 1 steklenica 20 vin.

Piccolijeva železna vina se uporablja pri malokrvnih, nervoznih in slabotnih osebah z najboljšim vspehom. Poltirska steklenica 2 K.

Piccolijevi sirupi iz malin ali faraminde dajo z vodo pomešani izvrstno in zdravo pijačo. Kilogramska steklenica, pasteurizovana K 1.30.

Zunanja naročila po pošt-nem povzetju. 708 (50-4)

P. n. odjemalci si lahko ogledajo naš znameniti laboratorij

Absolutno zajamčeno
pristno mašno vino.

Škofjski list je l. 1898. priporočal v. č. gg. župnikom mašno vino, katero razpošilja „Kmetijsko društvo v Vipavi“ kot zajamčeno pristno.

Belo vino posebno dobrega okusa od-daja se po 40 K in višje, in rdeče namizno hrbovsko po 30 K za 100 litrov v Potojno postavljen.

V zalogi so tudi sortirana finejša vina in sicer: 1. Gorganija po 50 K, 2. beli burgundec po 55 K, 3. črni burgundec po 50 K in 4. nemški rizling (za but. ljke) po 70 K.

V zalogi je še staro belo vino.

Kvaliteta je letos izborna, po novem načinu kuhano vino je milejšega okusa in čisto kot soluce (za but. ljke).

Najmanjša množina je 56 litrov. Naročbam čez 500 litrov se cena primerno zniža.

Zadružno nadzoruje strogo v. č. g. dekan Vipavski. Izključena je vsaka prevara.

Kmetijsko društvo v Vipavi.
344 (12)

Slovenski ceniki brezplačno.

Najboljše mlatilnice,
gepeljne, trijerje, čistilnice (pakeljne), slamoreznice, mline in preše za sadje, sine kose, srpe.

amerikanske kosilne stroje
(dimo tudi na prskušnjo)

In sploh vse potrebščine za poljedelstvo kakor tudi

možnarje
za
streljati

v veliki izbiri priporočata po nizki ceni
Karol Kavšeka nasl.

Schneider & Verovšek,
trgovina z železnino in zaloga strojev
Ljubljana, Dunajska cesta šte. 16.

Slovenski ceniki brezplačno.

766 5-1

Prevzetje restavracije.

Slavnemu občinstvu uljudno naznanjam, da sem prevzel

restavracijo v „hôtelu Graizer“

s sobami za prenočišče vred.

v Ljubljani, na Dunajski cesti št. 32.

Točil bodem vedno razna pristna vina, vedno sveže pivo ter bodem skrbel za dobra in okusna mrzla in gorka jedila.

Potrudit se bodem, da ustrezem častitim gostom z zmernimi cenami, točno in prijazno postrežbo ter se priporočam kar najprijazneje za mnogo-brojen obisk.

Anton de Schiava
restavratel.

753 2-2

Naročajte izborno ljubljansko delniško pivo
iz pivovarne v Žalcu in Laškem trgu.

Naročila sprejema centralna pisarna v Ljubljani, Gradisce 7.

706 104-3

Štedilno milo z znamko „jalen“

je izredno dobre kakovosti, je jako izdatno in z jamčeno čisto.

Paziti je na
gorenjo
varstveno
znamko.

Naprodaj je po vseh boljših prodajalnicah takega blaga.

49 parcéel za stavbišča

je v Rožni dolini nasproti Glinčam (pri Viču) naprodaj po nizki ceni.

Ker so stavbišča majhna, bi bila primerna zlasti manjšim obrtnikom, ki si želé zgraditi lasten dom.

Natančneje je poizvedeti pri lastniku

Rudolf Oroszy-ju
v Ljubljani, Slomškove ulice šte. 13.

Organist

neoženjen, kateri lahko tudi cerkvenikovo službo opravlja, izurjen cecihaneč, si želi službe na kaki večji lari. Nastopi lahko takoj. 745 2-2
Ponudbe na upravištvo „Slovenca“.

Perje za postelje in puh

priporoča po najnižjih cenah
571 10 **F. HITI,**
Pred škofijo šte. 20.
Zunanja naročila se točno izvršujejo.

Krasne podobice

za
prvo sv. obhajilo
manjše oblike 100 kom. po K 3, 4 40, 6, 7, 8;
— večje oblike 100 kom. po K 6, 7; —
večje oblike, posebno lepe 100 komadov po
K 12, 20, 24, 30

priporoča
prodajalna katol. tiskovnega društva
(H. Ničman) v Ljubljani.

Pozor!

Neki človek hođi po deželi ter poskuša brez vse oblastvene pravice slepariti, oziroma na moje ime postavljati ter popravljati strelovođe itd.

Zatorej prosim pred. gg. duhovnike in cerkvene predstojnike: ko pride oni človek, zahtevajte, da se izkaže z oblastveno potrjeno pravico za tak obrt.

Se toplo priporočam z velespoštovanjem

Alojzij Fakin,

oblastveno potrjeni preskušalec in popravljalec strelovodov, 661 4-4

Glinčce št. 96, p. Vič pri Ljubljani.

Zdravilišče

542 8-4

Toplice

na Kranjskem, postaja dolenske železnice: Siraža — Toplice.

Akratovrelec 38° C. zdravljenje s pitjem in kopanjem. Izredno dobro pri protinu, kostnici, ishlasi, neuralgiji, kožnih in ženskih boleznih. Veliko kopališče — posebne in barske kopeli. Z vsem komfortom oskrbljena stanovanja, društvene in igralne sobe. Zdravo podnebje, gozdi v okolici. Dobra in ceno restavracija.

Sezona od 1. maja do 1. oktobra.

Prospekte in odgovore na vprašanja daje brezplačno oskrbnišvo kopališča

Stanje vlog 31. dec. 1902:
čez 9 milijonov kron.

Najboljša in najsigurnejša
„prilika za štedenje!“

Denarni promet v letu 1902:
čez 32 milijonov kron.

Preje: Gradišče št. 1,

LJUDSKA POSOJILNICA

sedaj: Kongresni trg št. 2, I. nadstropje

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan ter jih obrestuje po

4 $\frac{1}{2}$ %

brez kakega odbitka, tako, da sprejme vložnik od vsacih vloženih 100 K čistih 4 K 50 h na leto.

Stanje vlog 31. decembra 1902: 9,501.351 K 52 h. Denarni promet v l. 1902: 32,596.882 K 65 h.
HRANILNE KNJIŽICE se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje kaj prekinilo. — Za nalaganje po pošti so poštne-hranilnične položnice na razpolago.

V Ljubljani, dné 1. januarija 1903.

Dr. Ivan Šusteršič,
predsednik.

Josip Šiška, knezoškofojski kancelar,
podpredsednik.

Odborniki:

Josip Jarc, veleposestnik v Medvodah. — **Anton Belec,** posestnik, podjetnik in trgovec v Št. Vidu nad Ljubljano. — **Dr. Andrej Karlin** stolni kanonik v Ljubljani. — **Karol Kauschegg,** veleposestnik v Ljubljani. — **Matija Kolar,** župnik pri D. M. v Polju. — **Ivan Kregar,** načelnik okr. boln. blag. v Ljubljani. — **Frančišek Leskovic,** zasebnik in blagajnik „Ljud. pos.“ — **Karol Pollak,** tovarnar in posest. v Ljubljani. — **Gregor Šlibar,** župnik na Rudniku. — **Dr. Aleš Ušeničnik,** profesor bogoslovja v Ljubljani.

Nakup in prodaja
vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanja za zgube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobika. — Promese za vsako žrebanje.
Kulatna izvršitev naročil na borzi.

Menjarična delniška družba
„MERCUR“
I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strebelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kuranih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni nasveti za doseg kolikor je mogoče visokega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnih.
134 203